

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Pars IV. Charitomachia Lvtherocalvinismi, Gratiam & Iustificationem
impugnantis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

COPPENSTEINII

ANTICHRISTVS CHARITOMACHIAE LV- THERO-CALVINI- STICÆ.

PARS QUARTA

De Gratia, & Iustificatione.

I. DE AMISSA REC- PERATAQVE Gratia.

QVÆSTIO I.

*Fuerintne Protoplastæ conditi cum Dono
supernaturali?*

ANTICHRISTIANISMVS.
LVTHERANI, item & CAL-
VINIANI pertendunt cum Pe-
lagianis, hominem esse con-
ditum cum solis naturalibus
facultatibus, ac originantem Iustitiam ei natu-
ralem fuisse; sicque omni dono supernaturali

caruisse. Vide *Geneal. p. 4. q. 1. & Luthero-cal. p. 4. quæst. 1.*

CHRISTVS. I. At, Gen. 1. *Creavit Deus hominem ad Imaginem, & Similitudinem suam. Vere IMAGO Dei est natura Intelligentiæ ac Voluntatis: SIMILITUDO vero ad Sapientiam ac Iustitiam refertur; quam, inquit S. Cypr. serm. de bono patient. peccato Adam perdidit; & manifestatur, si luceat in actibus nostris. Quas virtutes, ait S. Ambr. 1. de dignit. hum. condit. c. 2. quanto plus quisque in se ipse habet; tanto propius est Deo, & maiorem sui Conditoris similitudinem gerit.*

2. Gen. 2. *Erant ambo nudi, & non erubescabant. Quia, dicit S. Aug. 1. 14. Civit. c. 17. nondum libido membra illa præter arbitrium commovebat. Nondum ad hominis*

N 3 inobe-

inobedientiam redarguendam suam inobedientiam caro testimonium perhibebat.

3. Hinc, Rom. 7. *Iam non ego operor illud; sed quod habitat in me peccatum.* Quippe, Eccl. 7. *Creavit Deus hominem & ECTVM; & secundum se vestiuit eum virtute.* Nunc autem, Eph. 2. *sumus filij irae.*

4. Demum certum est, Sap. 2. quod *Fecit Deus hominem inextremabilem*: Et tamen ei comminatus est, Gen. 2. *Quacunque die comederis, morte morieris.* Comedit; moritur: Vitaque mortali luit perditionem vite spiritualis. Vnde, Rom. 7. *Infelix ego homo, quis me liberabit de Corpore Mortis huius?*

II. Homo, praeter Animi Rectitudinem, accepit etiam in creatione Gratiam gratum facientem: Iuxta Eph. 4. *Renouamini spiritu mentis vestrae; & induite Nouum hominem, qui secundum Deum Creatus est iniustitia & Sanctitate Veritatis.* Qui Renouari iubetur, is fuit aliquando *Novus.* Non igitur sola Caro, sed & Mens fuit vitata.

2. Sic & Col. 3. *Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos Veterem hominem cum actibus suis; & induentes nouum; Eum, qui renouatur in agnitionem, secundum Imaginem eius, qui creauit illam.* Sic enim, 2. Cor. 4. *licet, qui foris est, noster homo corrumpitur: tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem.*

III. Praeditus gratia gratum faciente, alia non egebat gratia Excitante ad operandum bene, aut ad mala cauenda: adeo sufficiebat vnum supernaturale Donum ad omnia.

1. Luculentè id docui *Luc. 10.* in lapso inter latrones, quem 1. Despoliatur: 2. Dein plagis impositis semiuivum

reliquerunt. *Spoliarunt Originali iustitia superaddita naturae, Quia, Eccl. 17. Deus creauit hominem de terra, & secundum se, id est, ad similitudinem suam, vestiuit illi virtute.* Vulnerati ut a natura, post debiliorem se. consequenter ex despoliatione relictam. Ita S. Patres rectè exposuerunt Basil. Ambr. &c.

2. Adhuc istud, Gen. 3. *Puluis es, & in puluerem reuertieris,* indicat, quid ex naturae conditione sit homo. Ex gratia vero quid? Pl. 8. *Gloria & honore coronauit eum.* &c. Proinde *Quid si homo, quod memoratus eius.* &c. Attamen, Pl. 48. *Homo cum in honore doni supernaturalis esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis,* scilicet de tracta ei stollae gloriae merus puluis erat.

3. Rom. 5. *Iudicium ex vno, peccato originali, in damnationem, & expulsionem è regno: quare hominè fuisse in regno necesse est.*

4. Istud, Gal. 5. *(Caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autè aduersus carnem)* naturalis est partium pugna: Hae enim sibi inuicem aduersantur; ut non, quaecumque vultis illi faciat. Itaque conditi primus protoplastae carebant supernaturalitate ista pugna, & supernaturaliter abstinebant se à carnalibus desiderijs, quae militauerunt aduersus animam. 1. Pet. 2.

5. Denique Ego sum *Vnigenitus Dei filius, & haeres naturalis;* iusti sunt filij per adoptionem, ut natura filij irae; sed coheredes Christi: Inde etiam Ego sum *primogenitus in multis fructibus,* scilicet adoptatis.

QVÆSTIO II.

An peccata sint omnia Aequalia
in se?

II. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianus finxit esse Aequalia: PELAGIVS, Mortalia omnia: WICLEFVS, Reprobatorum, Mortalia; Electorum, Venialia.

CALVINVS istis singulis aliquid assentitur: Wicleffo omnia. Vide Genealog. p. 4. q. 2. & Luthero. cal. p. 4. q. 2.

CHRISTVS. Ego verò iustos & iniustos iuxta orare docui, Mat. 6. *Dimitte nobis debita nostra.* Prou. 20. *Quis potest dicere: Mundum est cor meum?* Et tamen sunt quidam in Ecclesia iusti, licet non vnde quaque mundi. Itaque macula peccatorum aliqua consistit cum iustitia in electis meis.

Scrutamini Scripturas; quomodo legitis?

I. Quibusdam peccatis constitui iniustos: Ezech. 18. *Si auerterit se iustus a iustitia sua, & fecerit iniquitatem, secundum omnes abominationes, quas operari solet impius; nunquid viuet?*

Sic & Apostolus 1. Cor. 6. *An nescitis, quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare, neque fornicarij. &c. Et hac quidem fuistis; sed Abluti estis baptismo; sed sanctificati estis, sed iustificati estis. &c.*

2. Quædam peccata stant salua cum iustitia iniustis. Nam Eccl. 7. *Non est Homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet.* Prou. 24. *Iustus in die septies cadit.* Pl. 31. *Pro hac, remissione peccatorum orabit ad te omnis Sanctus.* Proinde, 1. Ioa. 1. *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus.*

Indeliquet: Peccata, quæ mortis reos faciunt, esse mortalia: quæ leuis culpæ, Venialia; vt quæ iustos non reddunt iniustos. Huc omnis S. Patrum, a retro sæculorum, conspirat consensus. Neque obstat illud, 1. Ioa. 3. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum, mortale, non facit; quoniam Semen ipsius gratiæ manet in eo, vt iusto; & quæ iustus, non potest peccare mortaliter, & manere iustus: quoniam ex Deo natus est: id est: iustus, quæ iustus, non peccat ad mortem.* Ita S. Aug. tract. 5. in e. Ioa. & Hieron. l. 1. contra Pelag. Hæc contra Iouinian. & Pelagianos novos fabros Æqualitatis omnium peccatorum.

QVÆSTIO III.

An Electorum peccata sint tantum
Venialia?

III. ANTICHRISTIANISMVS.

WICLEFVS & CALVINVS pugnaeiter contendunt; Omnia Reprobatorum peccata, etiam minima, esse mortalia: Electorum, quantumcunque, esse Venialia.

CHRISTVS. At sacra Exempla contrarium euincunt.

I. Adā fuit prædestinatus; quia nunc est beatus: asserensque contrarium Tacianus, est hæresios iuste damnatus. Idem tamen peccauit, Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors.* scil. quam Pater ei comminatus erat, Gen. 2. *Quacunque die comederis ex eo; morte morieris.*

II. Omnes Prophetas meos canonizauit, me teste, beatos: Luc. 13. *Cum videris*

vii 18.

ritis Abraham, Isaac & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei. At in hisce & Dauid erat; cui, Act. 13. Deus testimonium perhibens dixit: Inueni Dauid, Filium Iesse, virum secundum cor meum, sc. plenum Fide & Iustitia. Dauid autem iustus peccauit, & dicitur 2. Reg. 12. filius mortis: Fareturque Ps. 5. Tibi soli Peccaui, & malum coram te feci. Resipiscens orat: Cor mundum crea in me, & Spiritum rectum in noua. Et Sp. Sanctum ne auferas à me. Redde mihi letitiam Salutaris. Cor contritum & humiliatum non despicies. Orauit, exorauitque exauditus.

III. Omnes Apostolos meos, præter filium perditionis ipse canonizauit ut hic Amicos meos, isthicque beatos, & vitam eternam habituros. Et verò de beata Petri morte sic ipse illis Ioan. ult. Cum senueris, alius cinget te, & duceat, quò tu non vis: Significans, ait Ioannes, qua morte clarificaturus esset Deum. Et loa. 13. Vos mundi estis; sed non omnes. &c. Idè tamè me ter negauit, ac anathematizauit nosse me. Mox respectus respuit, & fuit amarè. Quapropter accepta semel fide ac iustitia, Spirituque S. iustus excidere per tale peccatum potest, quod mortem illius animæ infert.

QVÆSTIO IV.

An non Imputata, ut Inuoluntaria, sine Venialia, fidemque non excludant?

IX. ANTICHRISTIANISMVS.

IYTHERANIS, I. Venialia sunt, quæ non imputantur.

2. Non imputata sunt, quæ cum fide consistunt,

3. Consistunt, quæ prorsus Inuoluntaria sunt. **CHRISTVS. I.** At Ego petendam suppliciter Remissionem peccatorum docui; & non vilam Non Imputationem, aut obtectionem, Mat. 6. Dimitte nobis debita nostra. Iuxta Ps. 31. Pro hac Remissione, orabit ad te omnis Sanctus. Cum sint cuique deprecanda pec.; certè antè dici vel Non imputata, vel Condonata, vel Tecta, vel Innoxia non queunt. Cum etiam, Prou. 20. nemo possit dicere, Mundum est cor meum; petenda sane omnibus remissio est peccatorum. Quocirca ex me promisit. Ioan. 1. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & mundet nos ab omni iniquitate.

2. Ego Sacerdotium institui ad Remissionem peccatorum mediatam ac ministerialem; non ad immediatam Non imputationem, Condon. Tecturam. &c. Ioan. 2. Accipite Sp. Sanctum, quorum Remiseritis potestate Clauium, vi & efficacia Sacramenti, peccata, Remittuntur eis: non Teguntur &c. Sic Moyses, Aaron, Samuel peccarant; at Ps. 89. Tu propitius fuisti eis; & tamen hic temporali pœnâ Vltiscens in omnes adinventiones eorum.

3. Ego dixi, Ioan. 13. Qui lotus est, in Baptismo non Indiget nisi ut pedes lauet. De me ait S. Aug. hic trac. 56. Quotidie lauant pedes nobis, qui interpellat pro nobis: De hominibus ait: Et quotidie nos opus habere, ut pedes lauemus, in oratione Dominica confitemur, cum dicimus; Dimitte nobis: &c. Si enim confiteamur pec. &c.

II. Omnia peccata, præter solam Infidelitatem, possunt consistere cum fide, & nihilominus esse mortalissima.

QVÆSTIO V.

An ex Natura sua distinguantur pec. Mortalia & Venialia?

V. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianvs & Pelagivs negarunt. VVicleevs distinxit, & finxit.

Lutherani item negant ex natura rei peccata differre, seu Mortalia esse omnia; Ex misericordia tamen Dei, non imputantis quantacumque, esse Venialia solum, ob fidem in Misericordiam Dei propter Christum: Proinde omnia pec. Infidelium esse mortalia, quia imputantur.

Calviniani volunt omnia solum Reprobatorum peccata esse Mortalia: Prædestinatorum, Venialia.

CHRISTVS. Atego docui, Veniale ab Mortali distingui, absque respectu ad Prædestinationem, aut Misericordiam Dei, aut statum Renatorum: Offendere tamen Deum, salua amicitia; pœnamque mereri; at remissu facilem.

1. Mat. 5. *Qui, I. Irascitur fratri suo; reus erit Iudicio:*

2. *Qui dixerit Racæ; reus erit Concilio:*

3. *Qui dixerit, Fatue; reus erit gehenna ignis.* Ecce tres gradus peccati eiusdem, quorum vnus altero peior est: quibus totidem respondent & pœnarum gradus. Manifestum contrarium est reum gehennæ: Iracundia non in conuitium erumpens fit rea iudicij, seu Consilij; cum non constet malitia mortalis. Itaque necessario differunt. Esto, Rom. 6. *Sit stipendium peccati mors;* non tamen omnis peccati.

2. Deinde peccata comparavi rebus leuiculis, & alia grandioribus: Matth. 13. *Duces cæci, excolantes culicem; camelum autem*

O

tem

1. Vt Mat. 5. *Qui dixerit fratri suo, fidelis si deli seu infideli Fatue; reus erit gehenna ignis.* Parumne hoc mortale est?

2. Itemque illud: Matt. 23. *Ite maledicti in ignem æternum: O mortem animæ!* Quare? Ob pec. mortalia talia; *Esurium enim, & non. &c.* Vbi rectè S. Augustin. lib. de fide & oper. c. 15. *Eos in combustionem iuros dicit, quorum, Non Fidem, sed bona opera defuisse declarauit.*

3. Apostolus quoque Christianorum peccata enumerans credetium, 1. Cor. 6. Ephes. 1. Gal. 5. ait: *Qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt.*

III. Peccatum voluntarium, ait Aug. 1. de vera relig. c. 14. *vsque adeo est malum; vt nullomodo sit peccatum, si non sit Voluntarium.* Rectè: sic enim ipse docui, Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis, non baptizati ab eo.*

2. Clare Apostolus Heb. 10. *Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam Veritatis, finaliter, iam non relinquitur pro peccatis Hostia, seu Cruenti Sacrificij reiterandi, seu incruenti, sub iudicium extr. cessaturi: Sed terribilis expectatio iudicij. &c.*

3. Caino dictum: Gen. 4. *Quare iratus es? Nonne, si bene egeris, recipies: si autem male, statim in foribus pec. tuum aderit. Sed Sub Te erit appetitus eius, & tu Dominaberis illius.* Quippe, Eccl. 15. *Deus ab initio reliquit hominem in manu Consilij sui: Addidit mandata; Si volueris mandata seruare, seruabunt te; Nam, Olex 13. Perditio tua Israel ex te tantummodo in me auxilium tuum.*

Plura alia repete ex Luthero-

calu. par. 4. quest. 3.

tem glutientes. At culicem inter & camelum est differentia in natura rei.

3. Lu. 6. *Quid vides fescucam in oculo fratris tui: Trabem a. in oculo tuo non consideras?*

4. Luc. 12. *Non exies inde, donec etiam no- vissimum minutum reddas, id est, aiunt be- ne S. Patres, minuta peccata las.* Sic Tert. Orig. Hier. Cypr. &c.

II. Apostoli consona meis tradunt. 1. Cor. 3. *Si quis super aedificat aurum, ar- gentum, lapides pretiosos; ligna, fenum, stipulam; uniuscuiusque opus manifestum erit, & quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mer- cedem accipiet: si arserit, detrimentum patie- tur; ipse autem saluus erit; sic tamen quasi per ignem.* Hæc recte S. Patres ad differen- tiam peccatorum interpretantur.

2. S. Iacobus cap. 1. tres motus Con- cupiscentiæ distinguit:

1. Inuoluntarios: *Vnusquisque tenta- tur à concupiscentia sua abstractus, ut ab causa peccati; non ipsum est pecca- tum.*

2. Imperfectè voluntarios: *Concu- piscencia vero cum coeperit, parit peccatum, sc. Veniale: patet ex tertio.*

3. Perfectè voluntarios: *Peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mor- tem, ut Mortale: Nec ea Consummatio est operis, sed etiam animi: Nam, Matt. 5. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam; iam mæchatus est eam in corde suo. Unde Non concupisces.*

III. Ego denique de nonnullis pec- catis longe mitius censui, quam de mor- tiferis. Vt Matth. 12. *De omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, reddet rationem in die iudicij.* Oblerthalia vera pronun- ciaui: *Ite in ignem æternum. Projicite eum li- gatis man. & ped. in teneb. exter. Discedite à*

me omnes operarij iniquitatis. Sic Eph. 5. *Omnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis; sicut decet Sanctos. &c. Omnis au- tem immundus. &c. non habet hereditatem in regno Christi.*

QVÆSTIO VI.

An Deus predestinavit Adæ, omniumque hominum peccata, vel itaque fieri?

VI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum asseclis: *Decretum fuit à Deo ab æterno, ut sua defectione periret Adam. &c. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 5.*

Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego, & Scriptura Dei lapsum Protoplastarum adscribi- mus Serpenti, Satanæ, Eux, Adam; Deo nusquam vel verbulo. Ioan. 8. in- quam: *Ille homicida fuit ab initio. Sapiens c. 2. Deus creauit hominem inextinguibilem. &c. Inuidiâ autem diaboli mors introi- uit in orbem terrarum. Gen. 3. Serpens decipit me. Ibid. Mulier, quam dedisti mihi: so- ciam, dedit mihi de ligno. Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intra- uit: Non autem ac prædestinatore Deo.*

2. DEVS Adæ peccare prohibuit sub pena mortis: Gen. 2. *Præcepitque ei, Ex omni ligno Paradisi comede, de ligno autem Scientiæ boni & mali nec comedas. Quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.*

3. DEVS & vindicauit transgressio- nem; Gen. 3. *Quia audisti vocem uxoris tue, & comedisti, &c. maledicta terra in opere suo. &c. reuertaris in terram. &c. Electi- que Adam, & collocauit ante Paradisum va- luptatis Cherubim.*

4. Sua-

4. Suapte libera voluntate peccauit homo, non volente Deo. Eccl. 15. Nam *DEVS ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui. Adiecit mandata & Præcepta ſua; ſi volueris mandata ſeruare, conſeruabunt te. Appoſuit tibi aquam & ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei dabitur illi.*

Itaque (vt ait Calu. Inſt. 1. c. 15. §. 8. Potuit Adam ſtare, ſi vellet; quando non niſi propria voluntate cecidit.

VII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum Symmiſtis: Omnium ac ſingulorum ſingula peccata prædeſtinauit ab æterno Deus, vultque fieri. Vide *Luthero-cal. p. 4. quæſt. 6.*

CHRISTVS. At Sap. 14. *Odio ſunt Deo impius & impietas eius. Quoniam, Pſa. 5. Non Deus Volens iniquitatem tu es. Habac. 1. Mundi ſunt oculi tui, ne videant malum; & reſpicere ad iniquitatem non poteris. Quin etiam, Ezech. 18 Nunquid voluntatis mee eſt mors impij: adeo non vult culpam, vt nec pœnam velit. Vnde 2. Pet. 3. Deus: neminem vult perire. 1. Theſ. 4. Hac eſt Voluntas Dei, Sanctificatio veſtra; non præuaricatio, pollutio peccati, ac perditio.*

QVÆSTIO VII.

Quid Deus per diabolum, quid per ſe faciat noſtra ad peccata?

VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS. Deus Impellit diabolum, vt homines ad peccandum inducat. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At, Eccl. 15. *Nemini mandauit Deus impiè agere; Quod ſi De-*

us incitat diabolum; ergo falſa S. Scriptura: Si diabolus non agit impiè; ergo patronum habet contrarium aſſerentem.

2. Deinde Ego dico, Ioan. 8. *Cum loquitur mendacium; ex proprijs loquitur: quia mendax eſt, & pater eius. Si Deus ei mandat; non loquitur ex proprijs, ſed ex Deo. Vnde à Deo ipſo manat efficacia erroris & mendacij, ait Caluinus. Sicque Deus foret pater mendacij, non diabolus. Quia, ait, Deus clauum tenet; diabolus eſt tantum inſtrumentum. Plura talia blaſphema. Vide in *Luthero caluin. parte 4. quæſt. 7.**

IX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS ait: Deus occulta vi mouet, & neceſſitat homines ad peccandum; Idque phyſicè, effectiue, & vt principalis Agens. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego docui orare, Mat. 6. *Ne nos inducas in tentationem: Induceret autem, ſi occultè moueret ad peccandum Deus. Iac. 1. Deus Intentator malorum eſt: ipſe autem neminem tentat: ad Seducendum: licet ad Probandum teneat, noſtrâ, non ſuâ, cauſâ. Quin etiam, 1. Cor. 10. Fidelis Deus eſt qui non patitur vos Tentari ſupra id, quod poteſtis.*

2. Verè etiam Deus apud Ier. 19. teſtatur. *Aedificauerunt Excelfa Baalim; grande nefas! quæ Non præcepi, nec locutus ſum, nec aſcenderunt in cor meum. Itaque ſuapte voluntate fecerunt, nullo motu Dei.*

3. Iuſta Stephani exprobratio eſt, Act. 7. *Vos ſemper ſpiritui S. reſiſtiſtis; Sicut & patres veſtri. Ergon' arcana vi Deus ſuggeſſit eis, vt lapidarent ipſum?*

4. In Eccleſia, 1. Cor. 12. *Diuiſiones*

Gratiarum sunt; idem autem spiritus. Monet verò S. Ioannes in I. c. 4. Nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus, si ex Deo sunt. Vnde id discernetur, si Deus tam ad mala, quam bona occulte moueat ac necessitet? Nam & diabolus inspirat occulte. Interna spiritus Critiria hic iactare, vanum est.

X. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ cum ZVINGLIANIS volunt, Deum operari nobiscum peccata nostra.

CHRISTVS. At Ego sum *Agnus Dei, qui tollit peccata mundi: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore ipsius: Quem oportuit per omnia vobis assimilari; Absque peccato. Nam, Sap. 14. Odio sunt Deo impius, & impietas eius. At verò, Sap. 11. Nihil odisti eorum, quæ fecisti, Deus, Non ergo peccatum fecit.*

2. Deinde, *Iacob dilexisti; Esau autem odio habuisti, sc. non Hominem; sed Peccatorem, ait S. August. li. 1. ad Simplic. q. 1. Non ergo Deus fecit Esau peccatorem; licet insti fecerit Iacobum.*

QVÆSTIO VIII.

DEVS an simpliciter, & absolute, ac propriè sit AVTOR PECCATORVM?

XI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ & ZVINGLIANI affirmant esse Auctorem Factorum; non tamen peccatorum: Quod illa ex bona Dei voluntate procedant sine bono, ad declarandam tuam Iustitiam in reprobos; Misericordiam in Prædestinatos. Peccata verò promanent ex hominis mala

voluntate, sine malo, ad libidinem explendam. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 10.

CHRISTVS. I. At Deus Peccata non fecit. Quia Gen. 1. *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat; & erant valde bona. Deut. 31. Deus fidelis, & absque omni iniquitate. Ro. 3. Nunquid iniquus est Deus? Absit: alioquin quomodo indicabit hunc mundum? Sic Ro. 9. 1. Ioan. 3. Peccatum non est in eo.*

II. DEVS non vult peccatum; minus fieri decreuit. Pf. 5. *Non volens iniquitatem tuas. Ezech. 18. Nunquid voluntas mea est mors impij? 2. Pet. 3. Deus neminem vult perire.*

III. DEVS non imperat peccata. Eccl. 15. *Nemini mandauit impiè agere. Quin, Ioan. 13. Hoc est mandatum meum, vt diligatis inuicem. Nam, Qui diligit, legem impleuit. Veni vocare peccatores ad penitentiam. Et Nolo mortem peccatoris; magis nolo peccatum.*

IV. DEVS non compellit ad peccandum. Eccl. 15. *Non dicas, per Deum abest, sc. deferendo nos; Quæ enim odit, ne feceris.*

2. *Non dicas, ille me implanauit, incētando intus ad peccandum.*

3. *Non enim necessarij sunt ei homines impij, sc. vt suam in eis puniendis declararet iustitiam.*

V. Peccatum est propriè solius creaturæ; non ergo Creatoris. Osee 13. *Perditio tua ex te Israel; tantummodo in me auxilium tuum. Proinde, 1. Ioan. 3. Qui facit peccatum, ex diabolo est. At verò 1. Ioan. 1. Deus Lux est; & tenebra, peccati, in eo non sunt.*

VI. DEVS hortatur homines, vt non obdurent corda in peccato. Pf. 94. *Nolite obdurare corda vestra. Quia, Apoc. 3*

Ego

Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eum. Ideo, Mat. 11. Venite ad me oēs. Quò min^o obdurat corda peccatorum Deus effectiue; obdurari tamen sic volentibus permitto, & quam respiciunt, noluntque gratiam, subtraho iuste defertis.

QVÆSTIO IX.

Num qua Scriptura in Deum referant peccata Mortalium?

XII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ, & ZVINGLIANI acervant Scripturas ad referenda in Deum peccata hominum.

I. Deus voluit & decrevit peccari. Gen. 45. Non vestro consilio, sed Dei voluntate, huc missus sum. Gen. 50. Nolite timere, num Dei possimus resistere voluntati? Act. 2. Conuenerunt aduersus IESVM; definito consilio, & præscentia Dei traditum; facere, quæ manus tua & consilium tuum decreuerunt fieri. Act. 4.

II. Deus creauit impios, vt suam in puniendis iustitiam declararet. Prou. 16. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus; Impium quoque ad diem iudicij. Rom. 9. An non habet potestatem signus facere aliud vas in honorem, aliud in contumeliam? Exo. 5. Idcirco autem posui te, vt ostendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in omni terra. Vel vt est Rom. 9. In hoc ipsum excitauit te, vt ostendam in te virtutem meam.

III. Deus impellit homines ad mala, vtens eis vt instrumentis. 1. Reg. 24. Addidit irasci furor Domini contra Israel; commouitque Dauid in eis dicens: Vade, numer a Israel. 2. Reg. 16. Dominus proceperat Semei, vt malediceret Dauid. 3. Reg. 22. Decipies, & praualebis. Vade, & fac ita. 3. Reg. 11. 12. rebellio Ieroboam dicitur à Deo fuisse; itemque & illa Iehus. 4. Reg. 9. 10. Iob. 1. Dominus dedit, Dominus abstulit. Isa. 10. Sennacherib dicitur ferrari in manu Domini, virga furoris. Isa. 13. Ecce ego

suscitabo contra vos Medos. Quia Præcepi sanctificationem in Medis. Sic & Iere. 51. &c.

IV. DEVS dicitur excæcare & indurare corda, vt non velint, nec Possint agere benè. Exo. 7. 8. 9. Indurauit cor Pharaonis: Deut. 2. Spiritum Sehon. Iosue 11. Domini sententia fuerat, vt induerentur. Il. 19. Miscuit in eis spiritum vertiginis. Ioan. 12. Excæcauit oculos eorum. Rom. 1. Tradidit eos in reprobum sensum. Rom. 9. Cuius vult miseretur; & quem vult, indurat. &c.

V. DEVS dicitur re ipsa operari peccata & mala. 2. Reg. 12. Ego suscitabo super te malum. &c. Abfolonem Luc. 2. Ecce positus est in ruinam, & resurrectionem. Rom. 9. Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali. Eph. 1. Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.

CHRISTVS. Vera ista sunt omnia; sed sensu non vero obtenduntur.

AD I. In malis operibus sæpe Actio mala est, bona Passio: passionis opera prædestinauit Deus; non actionis: nam in hisce Deus præuidit voluntates malas hominum agentium ea.

AD II. Deus non creat impros, nisi materialiter, id est, eos creat, quos præuidet futuros impios; vt eorum iniustitiã vtatur ad iustitiam suam, & potentiam: sic, vt præuisio impietatis præcedat decretum damnationis; non contrã. Sic vasa in contumeliam ex Deo habent, vt sint vasa; ab materia, vt sint in contumeliam: Oditque ea Deus, non vt suam facturam, sed vt voluntate propria corruptam.

AD III. Modus, quo inclinet Deus ad malum, potest intelligi quadruplex.

1. Impius ac blasphemus; quod impediatur, verè, propriè, per se impellat.
2. Quod Permittit malos agere male: Vt Satanam contra Iob sæuientem.
3. Quod insuper malos deserat exortes gratiæ. Vt Achabum decipi imperauit.

uit; & lumen ei negavit, quo verum à falso discerneret.

4. Quod deserit pios, vt cogantur pati, adstante eis gratia; impiorum verò præsidet voluntatibus, non dans eis corruptionem, sed ordinem: hic eis à Deo, vitium ex ipsismet est; & talibus vitur Deus in bonum maius.

AD IV. 1. Deus causa est excæcationis & indurationis *Negatiuè*, sc. permittendo, deserendo, non miserendo; Non *Positiuè*: seu, (vt Aug. ep. 105.) *Non obdurat impartiendo malitiam; sed non impartiendo misericordiam.*

2. Cæcationi duo insunt; à Deo iusta priuatio luminis; ab homine, affectus prauus; sic & obdurationi. Vnde non Videre à Deo est; non Possè videre, est ab excæcato.

3. Hæc autem impotentia est ex hypothesi, non absoluta; quia posset videre cum gratia Dei; at non potest, ob propriam affectus malitiam: ideo, Ioan. 15. *excusationem non habent de peccato.*

4. Demum, actio excæcandi & obdurandi, non est propriè actio; sed actionis omissio, sc. desertio Dei; Sæpe occasio rerum est, quæ excæcant; vt munera, res concupiscibiles. Atque ex istis fat liquebit sensus Scripturarum quæ contra Dei Bonitatem militare videntur.

QVÆSTIO X.

An & quo peccato peccarint protoplastæ tentati?

XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI quidam negarunt primos parentes tentari, aut peccare potuisse.

CHRISTVS. Quam Deus mortem comesturis pomum fuit committatus, *Gen. 2.* quamque incurrerunt lege violata, ex clisi & paradiso, & ligno vitæ, & multis subiecti laboribus; eam S. Patres rectè sunt de & corporis, & animæ morte interpretati. Nonn. ipse pomi eius lethalis fuit; sed peccatum, quod animæ prius occidium, dein & corporis, commeruit. Vnde Eccl. 2. *Amul ere inuitium peccati; & per illam morimur omnes.* Rom. 5. *Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.* Rom. 6. *Stipendium peccati mors.* Ro. 8. *Corpus quidem mortuum est propter peccatum.* Plane peccarunt ambo Adam cum Eua, & peccato ad mortem. Nam immortalitas corporis erat eis ex gratia non ex natura; gratiam fugauit peccatum, naturam vitiauit: nil tale potuit naturalis; sed superbia honoris affectati, debique Deo soli.

XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

ZVINGLIO CALVINISTÆ Volunt, Deum prædestinasse primorum parentum peccatum & omnia omnium peccata; ideoque ipsius ordinatione ac iussu tentatos esse simul & euasos: idque fatali necessitate, quò Dei cognoscitur iustitia, ait Zvinglius; vel, vt Calvinus ait, quòd misericordiæ & iustitiæ aditum, præfacere non posset, nisi prius homo miser, in pliticoque dignus euasisset. De quo *suprà* quæ 6. & 9.

CHRISTVS. 1. At ego verè dicitur Mat. 18. *Non est voluntas ante Patrem creaturum, vt pereat vnus de pusillis istis: & Cæput, basimque generis humani aditum teritum creasset?*

2. Hoc odium foret. At, Sap. 11. *Diligis omnia que sunt, & nihil odisti eorum,* vt scilicet

fecisti: Nec enim odians aliquid constituisti; aut fecisti. Quia erant omnia bona valde, quae feci.

3. Enimvero, Mat. 19. Nemo bonus, absolute & infinite; nisi solus Deus. Et malum ter Optimus tantum creasset, de-creuisset, fecisset.

4. Omnino, Sap. 15. Nemini mandauit Deus imp. è agere; & nemini dedit spatium peccandi. Quia, Pl. 44. Dilexisti iustitiam in protoplastis coronariam; & odisti iniquitatem tum originalem, tum actua-lem. Quocirca, Jac. 2. Nemo, cum tenta-tur, dicat, quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum actuum est: ipse autem neminem tentat.

5. Tamen si præsciuerit tentandum fore, ac lapsurum Adam, labique per-misit; non tamen voluit, quin præmo-nuit caueret; sin' morte moriturum. Ro. 9. Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas a-pud Deum? Absit.

Malum poenæ à Deo est; at culpæ ne-quaquam.

XV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINIANI: Protoplastæ se morituros non crediderunt: Itaque Infidelitas radix defectionis fuit. Hinc ambitio & super-bia.

CHRISTVS. I. At verè, Eccl. 10. Initium superbia hominis, apostatare à Deo; quoniam ab eo, qui fecit eum, recessit cor eius. &c. Initium omnis peccati Superbia. Ecce initium & actuum hominis, & omnis peccati superbia. Ideo Tob. 4. Superbi-am nunquam in tuo sensu, aut verbo domina-ri permitas; in ipsa enim initium sumpsit om-nis perditio. Nil hic de superbia Ange-li, sed hominis. Rom. 5. Sicut per inobedi-

entiam vnus hominis peccatores constitui sunt multi; ita per obedientiam Vnius iustè constituentur. Nolle subijci ad obedi-entiam superbia est, & quasi scelus ariolandi.

II. Verū tamen est: post superbiam, lapsos in Infidelitatem fuisse; vt S. Pa-trum consensus recte docet: Atque in talem Eua quidem, seu quod crederet mentitum ex inuidia Deum in com-minatione mortis: seu, quod Adæ non crederet asserenti, fuisse à Deo prohi-bitum esum de ligno. Adam verò in tri-bus errauit; quod crederet peccatum esse veniale, præuaricari mandatum: Non se moriturum: futurumque se Deo similem, subiectum nulli. Vnde 1. Tim. 2. Vir nō est seductus, sc. immediatè ab ser-pente, sed mediatè & occasionaliter ab Eua; Ex huius amore nimio; Ex ipsa ex-periētia; Viso eam post esum non mor-tuam; Ex verbo serpentis ei relato.

QVÆSTIO XI.

An peccatum Originale propriè sit peccatum, an meronymicè.

XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

ZWINGLIANI & ANABAPTISTÆ negant propriè; aiunt meronymicè esse peccatum, vt pote morbum ex peccato Adæ; sed inculpa-bilem, ac indamnabilem. Sic & Pelagius. Vide Lutero-6. p. 4. q. 14.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 3. Qui non credit in Filium, ira Dei manet super eum; Non, Veniet, ait Aug. l. 6. in Iulia. ca. 12. sed Manet, quia iam ante erat per-pec. or. Et Baptista Ioan. 1. Ecce Agnus Dei, qui tollit tñ à mundo peccatum illud mundi.

II. Apo-

II. Apostolus verò luculentè: Rom. 5. *Sicut per unum hominē peccatum in hunc mundum intravit; & per peccatum mors: & ita in omnibus hominibus mors pertransiit. In quo omnes peccauerunt.* Hic peccatum nō ponitur vt effectus, sed vt causa; mors verò vt effectus. Neque peccatum hic significat metonymice pœnam peccati, morbum, seu concupiscentiam infrenem: quia nimis coactum hoc & fictum est.

Nec Imitatione intravit: Quia innumeri nil cognouerunt de pec. Adæ. De in *Sicut peccatum vt causa; sic & mors intravit:* at hæc generatione, non imitatione intravit. Ad hæc, *per unum hominem;* si imitatione, ergo *per Angelum* dixisse oportuit; vt qui primus peccauit. Postea, *per peccatum mors:* at hæc generatione, non imitatione intravit: ergo & iliud. Adde, *Pertransiit in omnes:* non substitit in vno, aut aliquibus. Demum in quo homine vno omnes homines peccauerunt propriè, & vere. Hoc ibidem sequentia declarant, quæ docent, ante legem datam non fuisse cognitum peccatum, nec reputatum; & tamen reuera extitisse: nam *ragnauit mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in eos, qui peccauerunt in similitudinem prauaricationis Adæ.* Proinde ibid. *Iudiciū ex vno in Condemnationem; gratia autem ex multis delatis in Iustificationem.*

III. Job. 14. ex versione LXX. *Nemo mundus à sorde; nec infans.* Vnde Pl. 50. *Ecce in iniquitatibus cōceptus sum;* Vna enim originalis est fons omnia. Ideo Rom. 3. *Omnes peccauerunt,* originaliter in vno Capite; & *egent gloria Dei.* Sic & 1. Cor. 15. & 2. Cor. 5. *Si vnus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt.* Gal. 3. *Conclu-*

sit Scriptura omnia sub peccato, vt remissio per Christum daretur credentibus. Eph. 2. *Eramus & nos filij iræ sicut & ceteri, sc. naturâ, id est, natiuitate, scilicet ratione materiæ nostræ peccabilis.*

SVASIONES è Scripturis oppositas vide in Lutheroc. p. 4. q. 14.

QVÆSTIO XII.

Qualis Origo sit humanarum Animarum, & peccati Orig. Tradus?

XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

GNOSTICI, Manichæi, Priscillianistæ cum Stoicis aiebant, Animas esse particulas substantiæ Dei; ac Inspirari à Deo, Non Creati: Non traduci ex parentibus.

CHRISTVS. A animæ hominum sunt mutabiles & violabiles: non Deus. Quia Mal. 3. *Ego Deus, & non mutor.* Iac. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Pl. 101. *Tua, idem ipse es, & anni tui non deficient.* Atque tamen Gen. 2. *Inspirauit in faciem eius spiraculum vite,* non ideo is spiritus animæ erat de substantia Dei: nam ex hac solus Spiritus Sanctus procedit.

XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

ORIGENISTÆ, cū Platonici: Animæ hominum, simul cum Angelis creatæ, quod fastidissent cœlestia, amore terrestrium, in carcerem corporum compinguntur.

CHRISTVS. At tunc Deus feliciter egisset cum impijs occisis, infeliciter cum iustis feruatis; vt cum Lot in incendio, cum Noe in diluuiio, &c.

2. Ego beatam corporum resurrectionē male procurasē; mortē bene Satanæ.

3. Non

3. Non iste forent benedictiones Dei, Gen. 1.9. *Crescite, & multiplicamini.* Gen. 17. *Patrem multarum gentium constitui te, faciamque te in gentem magnam.* Deut. 1. *Addat Deus ad hunc numerum multa millia.*

4. Per resurrectionem Lazari male fecissem amico.

5. Multæ Scripturæ Sacræ forent falsæ: Vt Rom. 5. *Regnavit mors etiam in eos, qui non peccaverunt: &c.*

XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

APOLLINARIIS. Luciferiani. Tertull. Animæ, vt corpora, gignuntur à parentibus.

CHRISTVS. At in creatione diximus de Animantibus: Gen 1. *Producant aqua reptile animæ viuientis, & volatile super terram. &c.* Producat terra animam viuentem in genere suo & reptilia & bestias. De Homine verò ait: *Formauit Deus hominem de limo terra, & inspirauit in faciem eius spiraculum vite.* Itaque brutæ animæ sunt materiales; spiritales vero humanæ; *Et factus est homo in animam viuentem:* Non igitur spiraculum illud erat gratia Sp. Sancti.

2. Pl. 32. *Deus fingit singulatim corda eorum.* Eccl. vlt. *Spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum.* Isa. 57. *Flatum omnem ego feci.*

XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

1. LUTHERANIS Peccatum orig. subiectatur in corpore etiam toto.

2. ZVINGLIANIS certò non est in filiis fidelium; probabiliter nec in infidelium: Imò pec. orig. nihil est.

3. CALVINIANIS non est in liberis fidelium, sed in solis reprobis.

CHRISTVS. At Ego idcirco esse baptismi necessitatem, tum Medij, tum

Præcepti, docui, ad abluendum pe. or. i quod isthoc omnibus inhæreret, inde ab Adamo. Proinde, Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. Sancto, non potest intrare in regnum cælorum.*

2. Docuit idem Apostolus. Ephes. 2. *Eramus & nos naturâ filij ira, sicut & ceteri:* At loquitur de Israelitis, de se, Gal. 2. *naturâ Iudæo, non ex gentibus peccatore.*

3. Dauid clarè Pl. 50. *Ecce in iniquitatib. conceptus sum; & verè tamen prædestinatus fidelium erat filius.* Suprà plura quæst. 11.

QVÆSTIO XII.

Peccatum Originale an sit Substantia? Peccatum Actuale? Concupiscentia?

XX. ANTICHRISTIANISMVS.

ILLYRICVS, ex Luthero pec. or vult esse substantiam animæ, & imaginem Dei transformatam in imaginem diaboli substantialiter. Sic plures Lutherani.

CHRISTVS. Peccatum est priuatio & defectus; non substantia, seu natura. Quia, cum Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt; & sine ipso factum est Nihil,* sc. peccatum: idcirco necesse est quod 1. Tim. 4. *Omnis creatura Dei bona est.* Peccatum verò est malum.

Vnde Paulus, Rom. 7. *Scio quod non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Non enim quod volo bonum, sed quod odi malum, hoc facio. Iam non ego operor illud, sed quod habitat in me malum.* Ecce pec. or. habitat in homine, non est homo: minus est illud ipsa mens: & Caro est pars hominis; nam distinguitur contra mentem:

P

tém:

rem: vt ibid. *Mente seruo legi Dei, carne autē legi peccati.* Quò minus peccatum orig. est mens ipsa.

Deinde diabolus est pater peccati, *Ioan. 8.* quod si peccatricem mentem transformat, sanè & pater foret mentis, id est conditor, seu formator.

XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI multi: Peccatum, aiunt, originale est Actuale. vt incredulitas, desperatio. &c. Sic Lutherus, Melanch. Kemnit &c.

CHRISTVS. At infantes, cum liberum mentis vsu non habeant; nec peccatum actuale habere possunt: *Nesciunt enim, quid faciunt:* Et tamen pecc. habent originale: Hoc igitur eis Actuale esse nequit. Vt Iacob & Esau, *Rom. 9.* *Cum nondum nati fuissent, nec aliquid boni egissent, aut mali: Iacob dilexi. &c.* Sic & *Deut. 1.* *Filij tui, qui hodie ignorant dexteram boni & maui,* id est, nullum actuale peccatum habent. Tales, *Ione 4.* fuerunt in Ninive ultra 12000. hominum, qui ignorabant, quid esset inter dexteram & sinistram, id est, infantes, ait S. Hier. erant.

XXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI communiter & pertinaciter aiunt; Concupiscentiam innatam, in sua natura, esse, per quemanere continuum peccatum: omnia que hinc & opera hominum esse inquinata: Sed à Deo non imputari renatis.

CHRISTVS. At Vetus, Nouumq; Test. reclamation: docet enim tollenda, Tollique peccatum, non Tegi, præsertim in baptismo. *Exo. 32.* *Qui auferi iniquitates & peccata.* *Pl. 50.* *Dele iniquitatem meam.* *Ma. 1.* *Si fuerint peccata vestra vt cocci-*

num, quasi nix alba erunt. *Isa. 27.* *Dimittetur iniquitas Iacob, vt auferatur peccatum eius.*

2. De me Ioan. 1. *Agnus Dei, qui TOLLIT peccata mundi: qui, Rom. 5.* *in mundum intrauit.*

3. *Iac. 1.* *Vnusquisque tentatur à Concupiscentia sua abstractus & illestus: Tentari non est peccare. At Deinde Concupiscentia cum conceperit, delectatione, vel etiam consensu, parit peccatum, cordis seu cogitationis. Demum Peccatum verò cum consummatum fuerit opere ipso actuale, generat mortem.*

4. *Rom. 7.* *Nunc autem non ego operor illud: sed quod habuiat in me peccatum: quasi dicat, motus concupiscentiæ non est meum opus: ideoque nec mihi imputatur.*

*Scio enim quia non habitat in me, id est, in carne mea bonum: vbi Caro accipitur solum pro altera parte, non pro homine toto: Alioquin non vere diceret: non Ego operor: Non bene dictum corrigeret & exponeret istud: in me, id est, in carne mea, quasi dicat sola, non in mente per delectationem vel contentum. Atq; ita passim distinguit idem mentem contra carnem. *Mente seruo legi Dei, carne legi peccati. Qui foris est noster homo licet corrumpatur, is, qui intus, renouatur.* *Gen. 6.* *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est. Et Ego, Ioan. 3.* *Quod natum est ex carne, caro est. Luc. 16.* *Caro & Sanguis n. n. reuelauit tibi.**

5. *Nihil damnationis est in ijs, Rom. 8.* *qui sunt in Christo Iesu, id est, iustificatis, licet sentiant concupiscentiam.*

Idque non, quod eius Reatus sit in baptismo solus remissus; sed quod peccatum

catum ipsum sit deletum. Nam reatus & peccatum sunt inseparabilia; & peccatum est fundamentum reatus: quocirca & hic, illo manente manet: & *codicis est Deo impius, & impietas eius*, Sap. 14.

QVÆSTIO XIV.

Qua sit pœna peccati orig. in decedentibus sine baptismo?

XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum lequacibus fingunt Fidelium proles, absque baptismo mortuos, Saluari ex pacto.

ZVINGLIVS hoc certum asserit. Probabile verò, & Infidelium proles saluari; vi Redemptionis.

CHRISTVS. At iam damnati sunt.

1. Quia Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. Sancto, non potest introire in regnum Dei.*

2. Ioan. 3. *Qui incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. Item ira exaltari oportet Fil. hom. ut om. qui credit. &c.*

Notauit rectè S. Aug. ser. 14. de verb. Apolt. *Non dicit, Ira Dei v. niel super eos: sed manet; adeo necesse est liberari ab ira per baptismum.*

Vnde Ephes. 2. inquit, *Eramus & nos filij natura filij iræ. Quia, Rom. 5. Per vniuersum aelictum omnes homines in condemnationem. Sic irato Deo quis beatus erit, nisi amicus ipsius? Omnino, Apoc. 20. qui non est inuentus in libro vite scriptus, missus est in stagnum ignis.*

II. DE GRATIA ET LIB. ARBITRIO.

QVÆSTIO XV.

An gratia Iustificans sit permanens qualitas in anima?

XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO - CALVINISTÆ Imputationem solam iustitiæ Christi statuunt, vt qui acceptatione gratuita simus iusti.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 4. *Aqua gratiæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Qui tons est Sp. Sanctus inhabitans per gratiam. Nam, Ioan. 7. Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aqua viue: subiunxitque protinus; Huc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum. Sicque S. Patres illa exponunt de gratia inhabitante, & creata.*

2. Idem docet meus, Rom. 5. *Sicut per inobedientiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi sc. non imputatiuè, sed inhærente nobis iniustitia orig. Ita per obedientiam vnius hominis iusti constituentur multi: non imputatiuè, sed realiter.*

3. Ideo Gratia dicitur diffundi, effundi: vt Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in coraibus nostris per Sp. Sanctum, qui datus est nobis: non imputata solum. Sicut realiter Mat. 15. De corde exeunt cogitationes male, non imputatiuè.*

4. Gratia comparatur rebus permanentibus; vt pignori, Vnctioni, sigillo, femini. 2. Cor. 1. *Qui Vnxit nos Deus, & Signauit nos, & dedit Pignus Spiritus in cordibus nostris. 1. Ioan. 2. Vnctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis. 1. Ioa.*

P 2

3. Qui

3. *Qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quia Semen eius, gratia, manet in eo.*

QVÆSTIO XVI.

In quo sita sit Efficacia Gratia?

XXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTIS omnis gratia est Efficax; Sufficiens nulla: eò quod moti à Deo, debeant; non moti, non possint, agere bene.

PELAGIANIS solum lib. arbitrium est sufficiens ad salutem operandam; gratiâ opus nullâ. Vide Lutero. cal. p. 4. q. 29. 30.

CHRISTVS. At Ego Dixi: Matth. 23. *Ierusalem. &c. quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & Noluiti? Quo docui, gratiam eos Sufficientem habuisse; nō tamen Efficacem; quia Noluerunt.*

2. Par querelâ Protomartyris, Act. 7. *Vos semper Spiritui S. resististis: quasi dicat, hic sufficiens vobis datus est; sed per vos nolentes non erat Efficax.*

3. Sic Il. 5. *Expectaui ut faceret vinas; poterat enim per sufficientiam gratiæ; & fecit labruscas, per Inefficaciâ eiusdē.*

4. Rom. 2. *Ignoras, quia benignitas Dei ad penitentiam te adducit? quia sufficientem gratiam dederat. Ideo, Apoc. 3. Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi intrabo ad eum. Pullat sufficiens; si vis, fac Efficacem.*

5. Fieri autem posse efficacem sic docui. Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per sufficientiam, & dicit; per efficaciam, venit ad me de facto. Vnde Rom. 8. Quos vocauit, hos & iustificauit: istud sufficienter, hoc efficaciter.*

XXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

EFFICACEM reddere gratiam est in potestate hominis vt Sufficienti consentiat: Sicque Efficacia gratiæ consistit in voluntate humana.

CHRISTVS. At ego contrâ dico, Ioan. 6. *Omnis, qui audit à Patre, per inspirationem internam Dei, venit ad me, per Doctoris Dei suasionem, non per studium discipuli. Quia Il. 54. est scriptum in prophetis; Erunt omnes doctibiles Dei, theodidacti. Planè, Pl. 93. Beatus homo, quem tu erudieris Domine.*

2. Disertè quoque 1. Cor. 4. *Quis te discernit, sc. fidelem ab infideli? Errorẽ prædictus diceret, Liberum arbitrium. At quid habes, in libero arbitrio, quod non accepisti, à Deo? Libertas tua est, sed Dei est bonitas persuadens arbitrio, dans & Velle, & Perficere.*

3. Si voluntas consentiendo gratiam sufficientem reddat Efficacem, iam eversa erit Prædestinatio Diuina. Rom. 8. *Quos enim prædestinasti, hos & vocasti, sc. sufficenter: sed quem ad modum? Ecce Omnia cooperantur in bonum his, qui SECVNDVM PROPOSITVM Vocati sunt Sancti: scilicet, non secundum voluntatem Vocati.*

XXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Voluntas homini in iustificatione nihil omnino agit; sed solus omnia Deus, à quo illa agitur.

CHRISTVS. At contra David orabat, Psal. 69. *Deus in adiutorium meum intende. Psal. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Nomen,* ait Augustin. term. 13. de

13. de verb. Apost. *Adiutoris præscribit tibi, quia & tu ipse aliquid agis.*

2. Contra meus, 1. Cor. 15. *Gratia eius in me vacua non fuit; sed abundantius illis omnibus LABORAVI: Non Ego autem; sed Gratia Dei mecum. Ac per hæc, ait Aug. l. de grat. & lib. arb. c. 5. nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

3. Ideo monet, 2. Cor. 6. *Ne in vacuum Dei gratiam recipiatis. Nam, Rom. 8. Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Atque ita ait Phil. 4. Omnia possum in eo, qui me confortat.*

XXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ Negant esse in potestate hominis, Gratia consentire, vel refragari: adeo cogit gratia voluntatem: & quis resistat ei?

CHRISTVS. At ego, Matth. 23. *Quoties volui congregare filios tuos; & Nolui.*

Hoc verò resistere est gratia. Apoc. 3. *Ego sto ad ostium voluntatis humanæ, & puto: Si quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum. Aperire ianuam est voluntatis.*

4. Vere Sanctus Stephanus, Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.*

Quæ circa, Psal. 94. *Hodie st vocemini audieritis, nolite obdurare corda vestra.*

QVÆSTIO XVII.

An SUFFICIENS Auxilium detur omnibus ad salutem?

XXX. ANTICHRISTIANISMVS.

PLAGIANI fingebant, solis liberi arbitrij viribus quemque salutem consequi posse; nec opus vlla gratia præueniente.

CHRISTVS. At ego etiam ijs sufficiens præbeo, quos præuideo non credituros. Ideo dixi, Mat. 11. *Si in Tyro & Sidone hæc facta fuissent; in cinere & cilicio penitentiam egissent.*

Ego dixi, Mat. 13. *Vobis, etiam Iudæ, datum est nosse mysterium regni Dei; ceteris autem non est datum.* 2. Thel. 3. *Non omnium est fides. Nam, Rom. 9. Cuius vult, miseretur; quem vult, indurat.*

XXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ: Solis prædestinatis, non reprobis datur auxilium sufficiens ad salutem consequendam. Quia ipse Omnis gratia est Efficax, & determinans voluntatem.

CHRISTVS. I. At ego dixi, Mat. 5. *Deus solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos, & iniustos gratiam suam, exponit S. Ambr. serm. 8. in Psal. 118. Dixi, Ioan. 1. Lux vera illuminat omnem hominē luce gratia ait Chryl. Quia, 2. Tim. 2. Vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 2. Pet. 3. Non vult aliquis perire; sed Omnes ad penitentiam venire. Ps. 18. Non est, qui se abscondat à calore eius. Sap. 11. Misereris omnium, quia potes. &c.*

II. Sufficiens auxilium ad resurgendum à peccato non ad: sit omnibus temper & ubique. Sic ipse docui, Ioan. 12. *Propter ea nō poterant credere, quia iterum dixit Isaias; excacavit oculos eorum, sc. stante cæcitate non poterant. Idem recte asseritur 2. Tim. 2. Ne quando Deus det illis penitentiam ad cognoscendam veritatem, & resistant à diaboli lequeis.*

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & vbiq; adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

QVÆSTIO XVIII.

An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?

XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ *Evdokia*, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

CHRISTVS; Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnum sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS ME elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat. Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare.* Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal. Sic ergo in hoc tempore reliquæ SECUNDVM ELECTIONEM GRATIAE saluae factæ sunt.*

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati. Et, Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDVM PROPOSITVM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIAE suæ.*

Addit: *IN QVO nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius; quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in se facti sunt; at respectu Dei non est fors, sed destinata, electio secundum propositum.*

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conueniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal. p. 4. q. 32.*

QVÆSTIO XIX.

*An detur ex parte hominis causa Re-
probationis?*

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ peruicaciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & uiuat:* ceu suprâ pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo Iudicia Dei abyssus multa.

2. Quia verè, Rom. 9. *Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruiet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob in eadem fuit,* quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero: quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor:* Rom. 9. *An non habet potestatem figulus luti.* &c? Proinde Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob tua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, Mat. 24. *Ne maledicti in ignem æternum.* Qua de causa? *Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & Rom. 2. *Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

QVÆSTIO XX.

*An Decretum Dei immutabile tollat liberum
arbitrium; necesse sitque tam ad bona,
quam ad mala?*

XXXIV.

III. Ad deuitanda tamen peccata sufficiens auxilium omnibus, semper, & ubique adest, mediatè, vel immediatè. Iaco iusti orari, Mat. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.* Proinde, Eccl. 15. *Ne dicas per Deum Absit.* Quia Oseæ 13. *Perditio tua ex te: tantummodo in me auxilium tuum.* Vnde Aug. l. de nat. & grat. c. 43. *Admonet nos Deus facere, quod possumus, & petere, quod non possumus.* Idem l. de grat. & lib. ar. c. 16. *Ideo quædã iubet, quæ non possumus, ut sciamus, quid ab illo petere debeamus.*

QVÆSTIO XVIII.

An vlla sit CAUSA PRAEDESTINATIONIS in nobis?

XXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ *Evdokia*, seu merum gratuitum Dei beneplacitum causam Electionis impellentem bene constituunt; sed malè explicant, malè defendunt: Nimirum sic placuisse Deo ante præuisum peccatum origin. & etiam post præuisum peccat. origin. & actualia.

CHRISTVS; Ego quinque hac in redocui.

I. Aliqui sunt Electi. Mat. 20. *Multi sunt vocati; pauci verò electi.* Mat. 24. *Congregabunt Electos eius à quatuor ventis.* Ro. 8. *Quis accusabit aduersus Electos Dei?* Eph. 1. *Elegit nos IN IPSO ante mundi constitutionem.*

II. Sunt Electi ad regnum. Luc. 12. *Nolite timere pusillus grex; quoniam complacuit Patri dare vobis regnum.* Rom. 10. *Reliquiae, secundum Electionem gratia saluae factæ sunt.*

III. Electi ad regnum infallibiliter

saluabuntur. Mat. 24. *Propter electos breuiabuntur dies illi.* Ioan. 6. *Hæc est voluntas Patris; ut omne, quod dedit mihi; non perdam sed resuscitem in nouissimo die.* Ioan. 10. *Ne mo rapiet eas de manu mea.* Ego & Pater vnum sumus. Rom. 9. *Quos prædestinauit, hos & vocauit, sc. secundum propositum; Et quos, ita vocauit, hos iustificauit; Et quos ita iustificauit, hos magnificauit.*

IV. Electio prædicta, est facta ex mera Dei Misericordia. Lu. 12. *Complacuit Patri dare vobis regnum, gratuito.* Quia Ioan. 15. *NON OS Me elegistis; sed EGO elegi vos; & posui vos, ut catis, & fructum offeratis, & fructus vester maneat, quasi dicat.* Non elegi vos, quasi viderim me eligendum fore à vobis, vos fructificaturos, aut per seueraturos; non: sed elegi vos ut faciam vos fructificare, me sequi, & perseuerare. Clarius Rom. 11. *Reliqui mihi adhuc 7000. virorum, qui non curauerunt genus ante Baal.* Sic ergo in hoc tempore reliquæ *SECUNDUM ELECTI ONEM GRATIÆ* saluæ factæ sunt.

Clarissimè Eph. 1. *Elegit nos in Ipso ante mundi constitutionem, sc. te, semus sancti & immaculati.* Et, *Prædestinauit nos in adoptionem filiorum SECUNDUM PROPOSITUM VOLUNTATIS SVAE, in laudem gloria GRATIÆ suæ.*

Addit: *IN QVO* nos FORTE vocati sumus, prædestinati secundum Propositum eius: quasi dicat. Vocatio, respectu hominum dici potest Fortuita; quia ipsi in seipsi facta est; at respectu Dei nõ est fors, sed destinata, electio secundum propositum.

V. Electio eadem est non solum gratuita; sed etiam absque vlla præuisione operum. Rom. 9. *Cum nondum nati essent,*

ant

aut aliquid boni vel mali egissent: (Vi secundum Electionem Propositum Dei maneret) non ex operibus; sed ex Vocante dictum est ei, &c. *Iacob dilexi; Esau autem odio habui.* Ro. 11. Si gratia; iam non ex operibus: Alioqui gratia iam non est gratia.

Verum in hisce conueniunt nobiscum Calviniani: discrepant Pelagiani. Liquet in meo *Luthero-cal.* p. 4. q. 32.

QVÆSTIO XIX.

An detur ex parte hominis causa Re-
probationis?

XXXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

ALVINISTÆ peruicaciter Negant; esseque parem causam ac eandem tum Electionis, tum Reprobationis contendunt tam Positiuæ, quam negatiuæ.

CHRISTVS. Ego vero *veni vocare peccatores; & nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur, & uiuat:* ceu supra pluribus manifestum: nihilominus, quia vocaui, & noluisse; ego quoque ridebo in interitu vestro, sed distinctè.

I. Reprobationis Negatiuæ causa est sola Dei voluntas; id est, Prior actus reprobationis est quo non vult quosdam saluare.

1. *Et quis est qui dicat ei, quare sic facis?* Adeo *Iudicia Dei abyssus multa.*

2. Quia verè, *Rom. 9. Antequam aliquid boni vel mali egissent, Non ex operibus, sed ex Vocante dictum est ei, quia maior seruiet minori.* Et *Iacob dilexi; Esau autem odio habui,* scil. in præscientia mea Dei. Nec *Esau odio habui* ob peccatum orig. quia & *Iacob in eadem fuit,* quoad pec. orig. damnationem.

Sed hæc reprobatio dicitur Negati-

ua, qua vnum libero ab or. pec. & alterum non libero: quia sic volo: *Miserebor, cuius miserebor: Rom. 9. An non habet potestatem figulus luti. &c?* Proinde Deus cuius vult miseretur, & quem vult indurat. Quæ voces licet positiuum quid sonant; negatiuè tamen capiendæ sunt: sc. quæ Deus non vult aliquos saluari Voluntate Antecedente: de qua hic sola agitur. Et in hac Deus fecit vasa contumeliæ ex massa generis humani, qualia massæ huius natura conditioque requiritur ex se, sc. vasa iræ & odij. Quibus sic in ea conditione relictis, in qua inuenit; non facit iniuriam; sed voluntate sua Antecedente se negatiuè habet: ceu verè exponit *S. Aug. ep. 106.*

II. Reprobationis Positiuæ, id est, Damnationis causa est in solis hominibus reprobis ob tua cuiusque peccata.

1. Idcirco me dicturum prædixi, *Mat. 24. Ne maledicti in ignem æternum. Qua de causa? Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare.*

2. Vnde & *Rom. 2. Ira & indignatio in omnem animam operantis malum.*

3. Debet homo Deum habere Autorem operum bonorum; tamen sine horum præuisione Deus eum prædestinauit, quia voluit & potuit: at habere Deum nequit Autorem malorum operum; ideo cum horum præuisione eum iuste reprobauit Deus positiuè ex causa peccatorum reprobi.

QVÆSTIO XX.

An Decretum Dei immutabile tollat liberum
arbitrium; neceffitetque tam ad bona,
quam ad mala?

XXXIV.

XXXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINI & CALVINISTARVM effata ac
Maximæ sunt plures.

1. Liberum arb. est extinctum & amissum
per pec. orig.

CHRISTVS. At ego dixi, Matth.
19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.*
Mat. 23. *Volui congregare filios tuos, & No-
luisti.* Apoc. 3. *Ecce sto ad ostium, & pulso; si
quis aperuerit mihi, intrabo.*

2. Plenum talibus vetus est Test. Vt
Num. 30. *In arbitrio viri erit, siue faciat siue
non faciat.* Deut. 30. *Proposui vobis vitam
& mortem. Elige vitam, ut viuas.* Ios. 24.
*Eligite quod placet, cui potissimum seruire de-
beatis.* 2. Reg. 24. *Trium tibi datur optio; eli-
ge vnum ex his.* Eccl. 31. *Qui potuit transgre-
di, & non est transgressus; & facere mala, &
non fecit.*

XXXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LIBER. arb. vires naturales tolluntur per pe.
actualia.

Ita CALVINISTÆ.

CHRISTVS. At præter iam dicta,
testantur exempla peccantium actuali-
ter, & tamen libertatem arbitrij ter-
uantium saluam. Hinc Caino dictum
Gen. 3. *Sub te erit appetitus eius, & tu domi-
naberis illius.* Dauidi post peccata dicitur,
Trium tibi datur optio: elige. &c. 2.
Reg. 24.

XXXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ. Gratia sufficiens necessitat a-
nimam liberumque arbitrium.

CHRISTVS. At ego ipse adhibui,
adhiberique curo Monita, Præcepta,

Confilia, Minas, Incepciones, Lauda-
tiones, Præmia, pœnasque; tanquam ad
homines liberi arbitrij; quo vocanti, sa-
na suadenti ac iubenti pareant; si velint.
Hinc Mat. 23. *Quoties volui congregare fi-
lios tuos.* &c. Isa. 50. *Vocaui, & non erat, qui
audiret.* Ier. 7. *Vocaui vos, & non respondi-
stis.* Zach. 1. Ios. 2. Ezech. 18. *Conuertimini,
& agite pœnitentiam.* Sic excitatis si li-
berum est sequi; ergo gratia excitans nõ
tollit lib. arbitrium: Si non est liberum;
ergo vanæ sunt minæ, pœnæ, incepcatio-
nes.

Manet interim istud Ioan. 6. *Nemo po-
test venire ad me, nisi Pater meus tra xerit e-
um:* Trahit enim non vi cogendo; sed a-
more, affectuque illiciendo.

QVÆSTIO XXI.

*An arbitrij libertas sit ab & Coactione
& Necessitate? Idque etiam in
Deo?*

XXXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt per solam
libertatem à coactione; non illam à neces-
sitate; constitui liberum arbitrium. Vide Luth.
10. c. p. 4. q. 37.

CHRISTVS. Ad liberum Arbi-
trium requiritur Libertas vt aqu: tum
à Coactione, tum à Necessitate.

1. Vnde Eccl. 15. *Deus dereliquit homi-
nem in manu consilij sui: adiecit mandata: Si
Volueris ea seruare, conseruabunt te. Apposuit
tibi ignem & aquam. &c. Ante hominem vi-
ta & mors, bonum & malum; quod placet ei,
dabitur illi.* Hæc verò libertas arbitrij est
& à Coactione & à Necessitate: Itemq;
est inter Contradictoria: velle & non
velle

velle; & inter Contraria, Eligere & Refpuere. Sic Eccl. 31. *Erit illi gloria aeterna, qui potuit transgredi, & non est transgressus; & facere mala, & non fecit.* Ita. 66. *Iudæi, quæ nolui elegerunt.* Hæc verò illicita est libertatis licentia. Sic, Iere. 3. *Fecisti mala, & potuisti, sc. liberè; et si non licitè.*

2. Ego dixi, Mat. 16. *Si quis VULT venire post me: non cogo, non necessito.* Ibid. *Si VIS ad vitam ingredi, serua mandata.* Mat. 14. *Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum; Aut facite arborem malam &c. quasi dicat, liberum stat vobis utrumque.*

3. Sic & Apostolus. Rom. 6. *Velle adiacet mihi: perficere autem bonum non inuenio.*

2. Cor. 8. *Non solum facere, sed & Velle cepisti anno priorè; nunc & factò perficite: Vt, que admodum promptus est animus Voluntatis, ita sit & perficiendi ex eo quod habetis, tum ex natura, tum ex gratia, Non quod, ait 2. Cor. 3. Sufficientes sumus cogitare aliquid à nobis, quasi ex nobis: sed Sufficientia nostra ex Deo est.* Phil. 2. *Deus est enim, qui operatur in nobis Velle & Perficere, pro bona voluntate.*

4. Idque sine vi coactionis seu necessitatis.

Vnde Gen. 4. *Nonne, si bene egeris, recipies: Si autem male, statim in foribus peccatum tuum aderit? Sed sub te erit Appetitus tuus; at tu Dominaberis illius, in utramlibet partem.* Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis; non in vi alia cuiusquam, non baptizati ab eo.*

XXXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ volunt Deum necessariò agere, quæcunque agit.

CHRISTVS. At Ego inquam Mat. 3. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ; tamen nunquam fecerit: non igitur omnia fecit, quæ potuit; plura supersunt.*

Item Mat. 19. *Facilius est camelum per foramen acus transi. quam diuitem. &c. Quanquam apud homines hæc impossibile est: apud Deum omnia possibilia sunt.*

2. Et tamen verè Psaltes, 113. *Omnia, quæcunque voluit, fecit, finita infinitus; proinde infinities plura potest.* Verum, Eph. 1. *Qui operatur omnia secundum Consilium voluntatis sue, sc. per Cognitionem & Voluntatem suam.*

3. Deus potest facere, quæ non facit; & potest non facere, quæ facit, ut habens Omnipotentiam liberam ac voluntariam, Ita Dan. 3. *Potens est Deus nos de manibus tuis liberare, ô Rex: Quod si noluerit. &c.* Sic & Hester 13. *Non est qui possit resistere tue voluntati: Si decreueris liberare nos, continuo liberabimur.* Et fecit. Sap. 11. *Non erat impossibilis manus tua immittere illis multitudinè vsorum, aut audaces leones. &c.* Et non fecit. Ibid. *Misereris omnium, quia omnia potes: dissimulans peccata hominum propter penitentiam: punire potest, si vellet: ergo liber.*

Denique mea vox hæc, Mat. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plusquam XII. legiones Angelorum? Non feci tamen.* Mea hæc, Mar 14. *Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt.*

QVÆSTIO XXII.

An lumine naturæ solius cognosci possit, esse Deum, & vnum?

XXXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

Q

LVTHERO-

LVTHERANI plerique, CALVINIANI omnes pernegant.

CHRISTVS. At ego affirmo. 1. Nā Iob. 36. *Omnes homines vident Eum; sed vnusquisque inuenerit procul, in creaturis cōmunia quædam de Creatore cognoscētes.* Vnde recta est ratiocinatio Sap. 13. *Si tantum potuerunt scire, vt possent estimare Sæculum; quomodo huius Dominum non facilius inuenerunt?* Idque naturaliter.

2. Testes mihi sunt Apostoli. Act. 17. *Querere Deum, si forte atrectent eum, aut inueniant: quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum.* Tam sc. esse facilem Dei notitiam hinc docent S. Patres, Chry. Oecumenius, &c. Rom. 2. *Veritatem Dei in iustitia detinent. Quia quod notum est Dei, manifestum est illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciuntur; sempiterna quoque eius virtus & Diuinitas: ita vt sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent Deum; non sicut Deum glorificarunt.* Ecce notitiam Dei nō per Reuelationem, sed per species rerum: Et Deum liberè agere cognouerunt; ideo arguuntur quod gratias non egerunt,

QVÆSTIO XXIII.

An homo sit liber à arbitrij in Naturalibus & Ciuilibus actionibus?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERVS & Melancthon principio negarunt hæretice; demum retractarunt, & in hoc resipuerunt.

CALVINVS verò & Calvinistæ pernegant.

CHRISTVS. Integræ classes Scri-

pturarum militant aduersum istud commentum.

1. Multæ Scripturæ tribuunt homini post lapsum, liberam diuersarum rerum electionem. Vt Num. 30. Ios. 24. 2. Reg. 24. 3. Reg. 3. Dan. 13. (*Hæc suprâ quæst. 21. reddidimus.*)

2. Multæ docent, hominem aliqua posse facere, quæ non facit; & facere, quæ potuisset non fecisset: Vt 3. Reg. 3. *Quia postulasti verbum hoc, & non diuitias, &c.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 9. *Non sum liber; non sum Apostolus?* sc. vt potuerim circumducere fororem, accipere sumptus ab Ecclesijs. Act. 5. *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate?*

3. Multæ conditionem includunt, & simul virtute liberam oppositorum optionem. Vt II. 1. *Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis.* Mat. 19. *Si vultis ad vitam ingredi, serua mandata.* Ibid. *Si vult perfectus esse, vade, vende omnia.* &c. Luc. 9. *Si quis vult venire post me, &c.*

4. Multæ reprehendunt eum interrogatione: quasi dicat potuisses non fecisse. Vt Gen. 3. *Quare hoc fecisti?* dicitur homini: At bestia, *Quia hoc fecisti.* Gen. 4. *Quare iratus es? Quare concidit vultus tuus? Ouicula non diceret; quare fugis lupum: quia non potest non fugere.*

5. Eccl. 15. *Deus creauit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui; Saluâ prouidentia Dei: cui nil pugnat libertas arbitrij. Cum hac igitur creatus homo stetit rectus ante lapsum; persistitque cum eadem & post lapsum integrè liber, sed cætera non rectus. Atque ob hanc libertatem tantò noscitur admixibilior prouidentia Dei directrix & conseruatrix homi-*

hominis liberi sic, ut nil tamē ab illa ne-
cessitetur.

6. Multæ docent, hominem multa
facere contra Dei voluntatem. Ut Prou.
Vocavi, & remissis. Isa. 5. Expectavi ut face-
ret vinas, & fecit labruscas. Mat. 23. Quoties
volui congregare vos. &c. & nolistis. Act. 5.
Vos semper Spiritui S. resististis.

7. Multæ continent præcepta, con-
silia, exhortationes, laudes, præmia, pœ-
nas, minas, expostulationes: Quæ om-
nia clamant libertatem arbitrij ab & co-
actione & inprimis Necessitate.

QVÆSTIO XXIV.

An aliquod Verum morale possit solis natura
viribus cognosci?

XL. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ affirmant, omnia & singula
vera moralia posse solis naturæ viribus,
hoc est, cum Generali auxilio Dei cognosci;
nilque opus speciali ad vllum.

CHRISTVS. Non omne verum
morale, sed duntaxat Aliquod, potest
cum Generali auxilio naturaliter co-
gnosci: i'ud nimirum, quod ex se non
iustificat, nec meritorium est ad bea-
tam vitam. At omne pertinens ad salu-
tem, eget speciali gratia Dei.

1. Patent ista ex prædictis ad assertio-
nem liberi arbitrij. Vnde Psal. 4. *Multi
dicunt, quis ostendit nobis Bona*, moralia
quædam? *Signatum est naturaliter super
nos omnes & singulos lumen rationis præ-
dicæ vultus tui, intellectus.* Ita S. Cyril-
lus Item Pl. 57. *Si verè utique iustitiam lo-
quimini, recta iudicate filij hominum, impres-
sa cordibus omnium.* Plana hæc.

2. Planius Rom. 1. *Cum Deum cognouif-
sent, non sicut Deum glorificauerunt.* Rom.

2. *Cum Gentes, nondum Christiani facti,
quæ legem non habent, Test. veteris aut No-
ui, NATVRALITER ea, quæ legis sunt, FA-
CIUNT; eiusmodi legem, Iudaicam aut
Christianam, non habentes, ipsi sibi sunt
lex, qui ostendunt OPVS legis naturaliter
scriptum in cordibus suis; testimonium illud
reddente conscientia ipsorum.* Vnde iusta
querela Iudæ: *Quæcumque naturaliter, tanquã
muta animalia norunt, in his corrumpun-
tur.*

3. Denique Pharaonis cor induravit Do-
minus, 1. speciali auxilio destituit; ni-
hilominus tamen hoc verum morale in
particulari cognouit, dicens: Exod. 9.
*Peccavi: Dominus iustus, ego & populus me-
us impij.*

QVÆSTIO XXV.

An possit homo velle aliquid BONVM
Morale viribus lib. arbitrij
solis?

XLII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI pene nihil
tribuunt viribus naturæ; Fidei omnia soli:
Pelagiani contra, omnia viribus liberi arbitrij;
gratiæ auxilio nihil.

CHRISTVS. Omnia præcepta
Moralia, quoad operum substantiam,
longiore tempore, obseruare nemo po-
test solis fretus naturæ viribus.

1. Nam obseruationem Legis tribuit
Scriptura Gratia: Vt Ezech. 36. *Spiritum
meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in
præceptis meis ambuletis.* Rom. 8. *Quod im-
possibile erat legi, scil. obseruari totam; in*

Q 2 quo

quod 10 infirmabatur per carnem, Deus filium suum misit in similitudinem carnis peccati & de peccato damnauit peccatum, ut iustificatio legis impleretur in nobis. Atque ut sciatur loqui de Moralibus præceptis, exemplum subiicit, *Non concupisces.*

2. Apostolus idem diuinam legem Moralem & Naturalem vocat. 1. Cor. 15. Virtutem peccati, Romanorum 8. Legem peccati, mortis: 2. Corin. 15. literam occidentem; quia dum agenda docet, infirmæ naturæ vires nõ præbet sed nos præuaricatores constituit reos peccati & mortis: A quo, ait Rom. 8. nos liberauit Spiritus vitæ per Christum, 1. Cor. 15. qui dedit nobis victoriam. Itaque recte ex hoc, 2. Cor. 3. *Litera occidit; Spiritus autem viuificat:* euicit contra Pelagianos S. Augustinus lib. de spir. & lit. solius naturæ viribus legem adimpleri non posse.

3. Rom. 2. *Factores legis iustificabuntur,* scilicet per gratiam; Et tamen, Gal. 2. *Si ex lege vel naturæ viribus, esset iustitia, Christus gratis mortuus esset.* Ergo factores legis opitulante gratiâ, non solâ naturâ, iustificabuntur: scilicet obseruando legem, quoad Substantiam operis, id est; ne peccetur; etsi non quoad Modum perfectè.

4. Inter omnia mandata sunt aliqua, quæ absque gratia seruari non possunt: ut istud Continentiæ: Sapient. 8. *Ut sciui, quoniam aliter esse non possem continens, nisi Deus det: & hoc ipsum erat sapientia, scire cuius esset hoc donum; adij Dominum, & deprecatus sum.*

Quin 1. Cor. 7. *Quisque donum suum habet ex Deo: unus quidem sic, alius autem sic.*

omn

Item mandatum dilectionis Dei est morale & naturale; item & hoc, *Non concupisces:* & tamen neutrum absque gratia speciali potest obseruari quoad operis substantiam minus quoad Modum.

5. Integra legis obseruatio certum est signum perfectæ charitatis: Ioan. 14. *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est, qui diligit me.* 1. Ioannis 2. *Qui seruat verba eius, in hoc charitas Dei perfecta est.*

Et cap. 5. *Hæc est charitas Dei; ut mandata eius custodiamus.* Ioannis 14. *Qui non diligit me, sermones meos non seruat.*

At charitas Dei non potest naturæ viribus acquiri; sed infunditur: Rom. 5. Ergo nec obseruatio legis fit per vires solùm naturales.

QVÆSTIO XXVI.

An possit homo tentationem vincere, aut bonum Morale perficere cum, vel sine speciali auxilio Dei?

XLIII. ANTICHRISTIANISMVS.

PELAGIANI esse Hieron. aiebant posse. Vide Lathero-cal p. 4. q. 44.

CHRISTVS. Quoad tentationes vincendas veras dixi: Mat. 1. 26. *Orate pro auxilio gratiæ, ne intretis in tentationem.*

Docui etiam orari: Matth. 6. *Et ne nos inducas in tentationem.*

2. Addit Apostolus, 1. Cor. 10. *id est; Deus, qui non patietur vos tentari supra*

id

id quod potestis. Si non patitur; ergo suâ gratiâ conferuat, nosque vallat.

Si non supra posse; ergo indicat possetentationes incidere, quæ superent naturæ vires.

3. Clarè Sapiens. 8. Nemo potest continens, nisi det Deus. Quò minus vincitentatio contra continentiam potest grauior, nisi det Deus.

4. Vnde Psaltes, 27. In te eripiar à tentatione. 26. Adiutor meus esto, ne derelinquas me. Pl. 117. Impulsus, euerfus sum, ut caderem; & Dominus suscepit me.

XLIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI volūt, Opera omnia infidelium esse peccata; etiam ea, quæ cum speciali fiunt auxilio Dei: Idque negat, esse Pelagianismum.

CHRISTVS. Veritas dicit: Etiam sine fide ab infidelibus, & cum Dei auxilio speciali posse opera aliqua moralia bona fieri; itemque etiam sine speciali gratia Dei.

1. Ideo dixi Mat. 5. Si saluaueritis fratres vestros: autum; quod morale bonum est; quid amplius facitis? Nonne & ethnici hoc faciunt? Estote ergo perfecti, &c. quafi dicat maiora facere condecet.

At in eo gentiles non peccant, sed bene agunt sine fide, & gratia; sed Rom.

2. Naturaliter, quæ legis sunt, faciunt.

2. Exod. 1. Quia timuerunt obstetrices Ægyptiæ Deum, cauentes infanticidia quod bonum; ideo edificauit illis domos: sc. remunerans eis opus bonum.

Sic Ezech. 29. Nabuchodonosori merces non est reddita, neque exercitui eius de Tyro, p. seruitute, qua seruiuit mihi aduersus eam. Propterea, ecce dedi Nabuchodonosor Regem

Babylonis, &c. diripies spolia, & eris mersus exercitui illius, Sic & Dan. 4. Peccata tua elemosynis redime; non obstante, quod sine fide, sine gratia Dei sis ethnicus.

QVÆSTIO XXVII.

An homo liberi sit arbitrij in MORALIBVS?

XLV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI certatim ac CALVINIANI præfractè negant.

CHRISTVS. At ego affirmo constanter totâ Scriptura.

1. Ex ea, quæ Præcepta continet; vt Decalogum, & alia Exod. 20. At frustra præcipitur eis, qui non possunt non deficere; aut non possunt necessitantur destituti libero arbitrio.

2. Ex ea, quæ continet Promissa Conditionata: Vt Isaia 1. Si volueritis, & audieritis me, bona terra comedetis. Si nolueritis, gladius deuorabit vos. Amos 5. Querite bonitatem, & non malitiam; & riuertis. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.

3. Ex ea, quæ docet, per hominem sterisse, quo minus bene ageret, & peccata vitaret.

Vt Num. 14. Gladio corruetis, eo quod nolueritis acquiescere Domino. Deut. 30. Mandatum quod Ego præcipio tibi hodie, non supra te est. Isa. 5. Quid potui vinea mea facere, & non feci? Mat. 23. Quoties volui congregare filios tuos, & noluisti? Act. 7. Vos semper restitistis Spiritui Sancto.

Q 3

4. Ex

4. Ex ea, quæ dicit Deum quasi recedere exploratum, quò studia vergant hominum: Vt Deut. 8. *Adduxit te Dominus XL. annis per desertum, ut affligeret te, & tentaret, & nota fierent, quæ in animo tuo verfabantur.* Ibid. c. 13. *Tentat vos Dominus, ut videat, si diligatis eum.* At frustra exploraret homines Deus, nisi liberi essent arbitrij.

5. Gen. 4. *Si bene egeris, recipies; sin male, statim in foribus peccatum aderit. Sed sub te erit app. eius, s. c. peccati; & tu dominaberis illius actionis tuæ per arbitrium.* Eccl. 15. *Deus reliquit hominem in manu consilij sui. &c.*

6. Deut. 30. *Proposui vitam & mortem. &c. Elige ergo vitam, ut viuas.* Ios. 4. *Optio vobis datur, cui potissimum seruire debeatis.* Eccl. 31. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus.* 1. Cor. 7. *Qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem; sed potestatem habens suæ Voluntatis, & hoc iudicauit in corde suo, seruire Virginem suam; bene facit.* 2. Cor. 9. *Vnusquisque prout destinauit in corde suo; non ex tristitia aut necessitate: hilarem enim datorem diligit Dominus.*

QVÆSTIO XXVIII.

An homo post lapsum, sit liberi arb. in rebus SV. ERNATVR ALIBVS?

XLVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI negant; sed à Deo cogi ac saluari volunt voluntates electorum. Vide *Luthero-caluin. p. 4. q. 47.*

CHRISTVS. 1. *Ego verò in pijs occupatos dixi operarios, & edificatores,*

plantatores, cooperatores: aguntur aliquid; non passiuè aguntur. Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem.* Talis erat qui dixit, 1. Cor. 3. *Ego plantavi, Apollo rigauit; Deus autem dedit incrementum.* Ibid. *Vnusquisque autem mercedem accipiet secundum suum laborem.* Dei enim sumus Coadiutores: *ἰδιον πόνον, proprium laborem.* Sic Mar. ult. *Prædicauerunt ubique, Domino cooperante: & confirmante sermonem sequentibus signis.*

2. Scripturæ imperant, suadent opera pietatis & conuersionem, ut hominibus liberi arbitrij: alioquin suadere coactis stultum est. Vt Zach. 1. *Ioel. 2. Conuertimini ad me. &c. II. 1. Lauamini, mūdite stote.* Ios. 6. *Operamini nō cibū, qui perit; sed qui permanet in vitam æternam.* Ibid. *Quid faciemus, ut operemur opera Dei? Respondi: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille.* Hinc Phil. 2. *Cum metu & tremore salutem vestram operamini.* Deus enim est, qui operatur in vobis.

3. Scripturæ docent, homines à Deo iuuari; ut qui non nihil agāt. Pl. 26. *Adiutor meus esto, ne derelinquas me.* Pl. 69. *Deus in adiutorium meum intende.* Rom. 8. *Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. &c. postulat pro nobis gemitibus inenar.* 1. Cor. 15. *Plus omnibus laboraui; non autem ego, sed gratia Dei mecum.* De quo Aug. 1. de grat. & lib. arb. c. 15. *Nec gratia Dei sola; nec ipse solus; sed gratia Dei cum illo.*

4. Denique Scripturæ docent vocatos posse non venire. Vt Prou. 11. *Vocaui, & renuistis.* Mat. 23. *Volui tuos congregare, & noluisti.* Act. 7. *Vos semper Spiritui Sancto resististis.* Apoc. 3. *Ego sto ad ostiū, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eū. &c.* Quæ omnia lib. arbitrium testantur.

QVÆ.

QVÆSTIO XXIX.

Num quæ sint humana Dispositiones ad Iustificationem?

XLVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ communiter negant omnem in & ex homine dispositionem propriam, ad Iustificationem à peccatis: sed hominem volunt simpliciter passiuè agi à Deo & cogi.

CHRISTVS. I. At Ego prædicauit adultis, Mat. 3. *Parate viam Domini; Pœnitentiam agite.* Quippe, Prou. 16. *Hominis est præparare animam.* Quocirca, 1. Reg. 7. *Præparate corda vestra Domino.* Atque hæc adulti rationes competes valent, ac debent. In infantibus, ratiōnisque carentibus vtu, sat est aliena fides.

II. Sic tamen hominis est præparare animam, vt ipsa illa præparatio gratia indigeat præueniente, qua cum homo Actiuè concurret, non passiuè. *Agite, inquam, pœnitentiam.* Mat. 3. *Facite,* Mat. 7. *arborem bonam, & fructum eius.* Ezech. 18. *Facite vobis cor nouum.* Quocirca principalior est autor iustificationis DEVS, mouens liberum arb. Proinde nemo potest infallibiliter cognoscere suæ sufficientiam dispositionis: Mereri verò multò minus.

QVÆSTIO XXX.

Quid sit Fides iustificans? An fiducia?
An Notitia?

XLVIII. ANTICHRISTIANI. MVS.

LVTHERANI, & iuxta CALVINIANI pertendunt Fidem iustificantem esse FIDUCIAM specialis misericordiæ de remissis sibi peccatis: Ideoq; obiectum Fidei esse Scripturæ quidem omnem, at propriè solum Promissiones in eadem factas. Luthero-caluin. parte 4. quæst. 53. 54.

CHRISTVS. At longè secus Apostolus meum vas electionis, Hebr. 11. *Fides est sperandarum substantiarum rerum, vt Græci legunt; seu, vt Latini vertunt, est sperantium fundamentum.* Vnde fidei spes innititur: *Argumentū,* conuincens intellectum, non *Apparentium;* quales sunt res REVELATÆ; siue ex sint Historicæ relationes & doctrinæ; siue Miracula, seu Promissiones, siue Mandata aut Consilia: *Qualia ibidem c. 10. & 11. commemorat Apostolus; Vt de Historica Fide; Per eam intelligimus aptata esse secula: De Miraculorum fides; Per eam Sancti vicerunt regna, obturauerunt ora leonum: De promissis: Per eam adepti sunt repromissiones in Christo Iesu.*

II. Fidem facere trifidam Historicam, Miraculorum, & Promissionum; hancque Promissionum solam iustificare, commentum est profanum. Nam Vna fides est, ceu DEVS vnus, & vna Veritas reuelans ac reuelata, quæ omnia ista, aliaque plura complectitur. Crede re igitur S. Scripturæ Historiam, Miracula, Promissâ; hæc inquam singula saluant; non quæ de singulis fides sit singularis, sed omnium vna. Id quod in Luthero cal. p. 4. q. 52.

XLIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ, Fides est fiducia, & Notitia.

CHRE-

CHRISTVS, Fides nō est FIDV CIA.

1. Quia substantiam rerum sperandarum futura facit præsentia: at repræsentrare est intellectus. Argumentum quoque est conuictio intellectus. Fide intelligimus. &c. at hoc est intellectus.

2. Idem patet Rom. 4. in fide Abraham. Eph. 3. In Christo habemus fiduciam, & accessum in confidentia PER FIDEM eius. Itaque spes acquirit multam fiduciam in Fide, 1. Tim. 3.

3. Hinc Mat. 9. *Confite filia*, iam nunc spem concipe; quia prodroma fides tua te saluam fecit. Vide *Luthero-caluin. par. 4. quest. 54.*

II. Fides non est NOTITIA, sed est Assensus in rem Incognitam.

1. Quia est argumentum non apparentium, quasi dicat, Fidei est, obscura credere; non, facere ea perspicua. Facit fides quod argumentum; sed alio modo.

Nam argumenta conuincunt intellectum ad assentiendum per Euidentiā rei, causas, & proprietates: at Fides cedendo Autoritati reuelantis.

2. Isa. 7. *Nisi credideritis, non intelligetis*: itaq; fides est via ad intelligentiam. Vnde Philosophus, *Discentem oportet credere.*

3. In 1. Cor. 13. Notitiam mysteriorum distinguit à fide: *Si habuerō omnem scientiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem fidem. &c.* Itē 1. Cor. 12. *Alij datur sermo Sap. alij scientia, alij Fides.*

4. In 2. Cor. 10. ait se per Euangelij prædicationem in captiuitatem redigere omnem intellectum in obsequium Christi: at captiuitate tali nil opus vbi est notitia. Ideo *Obedientia fidei prædicatur, quæ non est notitia.*

QVÆSTIO XXXI.

Ecquod Fidei iustificantis Obiectum?

L. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ contendunt obiectum fidei Specialis præcipuum esse Promissiones euangelicas; subque hoc & cætera contineri. *Luthero-c.p. 4. q. 55.*

CHRISTVS. 1. *Ego sum Via, Veritas reuelans & reuelata; & vita* in sole promissiones; quæ sunt pars minima Reuelationis. At Veritati fidem requiro parem & adæquatam sic, vt, veluti Reuelatio est fidei formalis ratio; sic & OMNIA Reuelata sint vnum formale obiectum fidei.

2. Fides erat iustificans, quam ego & exigebam, & miraculis confirmabam, & prædicabam. Nam Luc. 19. *Veni saluum facere quod perierat.* Ioan. 3. *Vt omnis, qui credit in eum, non peccat.* Atqui cæcis Mat. 9. dixi: *Creditis quia hoc possum facere vobis?* Illis, *Vtique Domine, inquam; Secundum fidem vestram fiat vobis.* Hic de fide solius Omnipotentis quærebatur. Petri fides, *Matth. 16.* erat de Diuinitate mea: Centurionis, *Luc. 7.* de e vtr: quæ Marthæ, *Ioan. 11.* de Diuinitate: *Quia tuus filius Dei.* Thomæ item, *Ioan. 20.* &c.

3. Fides est iustificans licet non respiciat specialem misericordiam: Vt Voluntatem; Mar. 1. *Si vis, potes me mundare.* Volo. Phariseus confidens se iustum, *Lu. 18.* habuit fidem specialem; Publicanus hac caruit; hic tamen *præ illo descendit iustificatus.* Mar. vlt. *Qui baptizatus fuerit saluus erit. Signa autem eos, qui crediderint*
hæc

hac sequentur. &c. En si dem iustifican-
tem; non tamen specialem.

4. Horum similia docent Apostoli.
Act. 1. 4. 10. 13. 17. referuntur conciones
Petri, & Pauli de fide; at nil ibi de spe-
ciali. Philippus, Act. 8. ad Eunuchum i-
dem de fide disserit, sed generati. Item
Rom. 1. de fide Abraham multa; nil de spe-
ciali. Sic Rom. 10. de fide generatim. &c.
Item 1. Cor. 13. & 15. fides prædicatur, &
alubriat nusquam specialis.

QVÆSTIO XXXII.

An, & Quomodo, SOLA Fides iu-
stificet?

LI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI affirmant, quo-
ad rem ipsam: At quoad MODVM dissenti-
unt.

LUTHERANI Rigidi, seu Saxonici, seu VVirten-
bergenfes. aiunt Fidem iustificare per modum causæ
formalis. ALII MOLLES seu Electorales seu Flacciani
id negant. Voluntque tantum Relatiue iustificare.

2. Item RIGIDI: Fidem ita solam iustificare, vt a-
liarum virtutum Præsentiam ac meritum excludat.

MOLLES, & CALVINIANI præsentiam eor-
um necessariam asserunt, nec à fide separari
posse.

CHRISTVS. Fides non sola iusti-
ficat, id est, disponit ad gratiam iustifi-
cantem.

I. Quia Sacra Scriptura tribuit et-
iam alijs virtutibus vim iustifi-
candi.

Vt. TIMOR Domini expellit peccatum;
Eccl. 1. Est principium salutis.

2. CARITAS, Luc. 7. Remittuntur ei
peccata multa; quoniam dilexit multum.

3. Mat. 3. POENITENTIAM agite.

4. SPES: Mat. 9. Confide fili, remittun-
tur tibi peccata tua.

5. FIDES, Gal. 5. per Dilectionem opera-
tur.

6. Desiderium Sacramenti suscipi-
endi.

7. Propositum emendationis vitæ.
Luc. 3. Dirigite viam Domini, rectas facite
semitas vestras. Mat. vlt. Docentes eos serua-
re omnia.

II. SOLA Fides nec Voce, nec Re est
in Scriptura. Non in hoc, Roman. 3.
Arbitror hominem iustificari per fidem, sine
operibus legis. Nam hoc si excludit.

1. Omnia opera; ergo & fidem; Actus
enim fidei est Opus; Ioan. 6. Hoc est opus
Dei, vt Credatis.

2. Si omnem Legem excludit; ergo
& legem fidei. Vnde Rom. 3. Exclusa est
gloratio tua per legem fidei.

3. Si aliquod genus operum & legis
excludit: ergo non SOLA FIDES iustifi-
cat.

III. Fides non iustificat, solum RE-
LATIVE per modum instrumenti;
sed per modum Causæ, dignitatis, ac
meriti.

1. Fides est causa. Quia Rom. 3. di-
citur: hominem iustificari PER Fidem.
Rom. 5. Iustificati EX fide. Passim in Scri-
ptura Ex, & Per significant causam.

2. Fides est principium iustificatio-
nis Rom. 4. Credenti in eum, qui iustificat
impium, reputatur fides ad iustitiam. Act.
15. Fide purificans corda eorum, tcil. à pec-
catis.

3. Per fidem impetratur remissio pec-
catorum; non tantum relatiue respicit
eam, fides & apprehendit. Ideo dixi Lu.

7. Fides tua te saluam fecit à peccatis.

R

Mat.

Mat. 15. *O mulier, magna est fides tua.* Mar. 7. *PROPTER hunc sermonem vades: exijt daemoneum à filia tua.*

QVÆSTIO XXXIII.

An iustitia nobis inherens sit formalis causa iustificationis perfectæ?

LII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI, & CALVINIANI pernegant pugnaciter.

CHRISTVS. At verò longè verissimè Apostolus 1. Rom. 4. docet, iustificari esse, iustum constitui per obedientiam Christi; quæ est, *perfecta* iustitia; diciturque *Abundantia gratiæ*; & maius Donum Dei, quam fuerit peccatum Adæ; quod perfectam iustitiam in nobis efficit. Rom. 8. *Quem autem Deus iustificat, quis est qui condemnet?* Nec iustificare est annunciare iustum; sed facere, iudicialiter pronunciare iustum; quod Dei solius est. Neque hoc forèsi modo, extrinsecè, non imputando; sed diuino modo, intrinsecè iustificationem efficiendo.

2. Item Rom. 3. *Iustificati gratis*: Efficiente liberalitate Dei, *per gratiam ipsius*, ab eo donatam & infusam, vt causam formalem: *Per redemptionem quæ est in Christo IESV*, Meritorie: *Quem proposuit propitiatorem per Fidem in Sanguine eius*; Dilpositiue per fidem. En causas iustificationis. Vbi *Gratis* significat externum fauorem Dei; *Per gratiam*, effectû fauoris, *Per causam formalem*. Nam beneuolle Dei & ipsum Benefacere.

3. Item 1. Cor. 7. *Abluti estis, Sanctificati, iustificati estis in nomine Domini.* &c.

4. Tit. 3. *Vt iustificati gratiâ ipsius, here-*

des simus, secundum spem vitæ et.

Quia Spirit. Sanctum effudit in nos abundanter per IESVM, &c. Vide plura *Luthero-calv.* p. 4. q. 62.

5. Rom. 8. *Sicut portauimus imaginem Terreni; ita portemus & imaginem Cælestis*; qui Ego sum, at non per imputationem iustus, sed per inhabitationem iustitiæ increatæ. Rectius enim denominamur ex eo quod sumus; quam quod putamur. Et qui re ipsa sunt iniusti, & solum imputatiue iusti; i. diabo, quam Christo, sunt similiores. In quibus igitur fuit inherens iniustitia, in ijs iustificatis est inherens iustitia.

6. Rom. 6. *Qui mortuus est, iustificatus est à peccato.* 1. Pet. 4. *Qui passus est in carne, desijt à peccatis.*

At verè passus & mortuus resurrexerit, non imputatiue: Sic & nos per baptismum verè, non putatiue morimur, & resurgimus. &c.

QVÆSTIO XXXIV.

Causa Formalis iustificationis sitne Remissio peccatorum, et Imputatio iniustitiæ Christi?

LIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERANI causam ponunt præcipuam in Non Imputatione peccatorum, & Imputatione iniustitiæ Christi.

CALVINIANI, præcipuam asserunt causam esse in Remissione peccatorum, siue Non Imputatione, inclusa iniustitiæ Christi Imputatione. Quæ prioris termini variatio non asserit sententiæ variationem: itaque consentiunt.

CHRISTVS. Neque ego agnosco, neque sciuit docuitue meus Apostolus seu Non imputationem, seu Imputationem.

nem. Verum ita de me dequere statuit. Rom. 4. *Qui traditus est propter delicta nostra.* Hæc pars prior est iustificationis, Remissio peccatorum; Altera, *Et resurrexit propter iustificationem nostram.* Istis præparatoria præeunt fides, spes, charitas, timor. &c. Nam I. Cor. 15. *Si non resurrexissim, inanis esset fides vestra.* Nunc autem, Rom. 5. *Sicut peccatum regnavit in mortem: ita & gratia regnat per Iustitiam in vitam æternam.* Vide in *Luthero calu. p. 4. q. 65. 64. de inseparabilitate Remissionis & Renouationis.*

LIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Imputatio Iustitiæ Christi est forma Iustificationis Christianæ.

CHRISTVS. At neque Prophetica, neque Euangelica, nec Apostolica Scriptura vel nouit vnquam imputationem iustitiæ meæ; At Redemptionis ac Meritorum meorum imputatio constat.

At vt huius multa est, sic nulla istius necessitas assignari potest, nisi ficta.

I. Non quod post iustificationem inhæreant, æquè ac prius, peccata; sed tantum sint TECTA. Quia TOLLI peccata docent Scripturæ Veteris Test. I. Par. 2. *Obsecro Domine, aufer iniquitatem serui tui.* Ila. 44. *Deleui vt nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Ezech. 36. *Mundabimini ab inquinata.* Pl. 5. *Mundabor & super niuem dealabor.* Pl. 102. *Quantum distat ortus ab occidente, longè fecerit iniquitates à nobis.* Pl. 9. *Queretur peccatum illius, & non inuenietur.*

2. Ipse me, Ioan. 1. *Ecce Agnus Dei, qui*

tollit peccata mundi. Act. 3. *Conuertimini vt deleantur peccata vestra.* Heb. 9. *Christus semel oblatus est, ad multorum exhaurienda peccata.* I. Cor. 6. *Abluti estis.* &c. Eph. 5. *Eratis aliquando tenebra; nunc autem lux in Domino.*

3. Rom. 5. *Sicut per inobedientiam Adami peccatores constituti sunt multi: ita per obedientiam Christi iusti constituuntur multi.* At verè, non imputatiuè sunt peccatores constituti: Ergo similiter iusti. Quin imò ibid. *Maior est Christi gratia, quam Adami peccatum.*

II. Imputatio non est ideo necessaria, quod nostra inhærens iustitia non sit tum perfecta vt simpliciter iustificet. Quia iustitia inhærens sita est in fide, spe, charitate, iuxta Scripturas: At ista hic esse perfecta queunt: ergo & iustitia.

De fide: Quia nò possit hic esse perfecta; st hic non erit, sicque nunquam: nam I. Cor. 13. *fides desinet.* I. Iac. 1. *Probatio vestra fidei multo pretiosior auro.* Eunuchus, Act. 8. *credidit ex toto corde: ergo perfectè.* Abraham, Rom. 4. *non infirmatus fide contra spem in spem credidit.* Heb. 11. *Sancti per fidem vicerunt regna.* I. Ioan. 5. *hæc est victoria, que vincit mundum, fides nostra.*

De Spe, Heb. 6. esse debere dicitur *tantum anchora firma.* De Caritate, Ioan. 15. *Maiorem hac dilectione nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis.* At hoc S. Martyres fecerunt. I. Ioan. 2. *Qui seruat verbum eius, in hoc verè caritas Dei perfecta est.* Et, c. 5. *mandata eius graua non sunt.* Hinc plurima perfectorum exempla in scripturis.

*
*
R 2

QVÆ

QVÆSTIO XXXV.

An certitudine fidei quis certus esse possit ac debeat se esse iustificatum?

LV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ Affirmant posse, debereque credi.

CHRISTVS. Verè Sapiens: Prou.

20. *Quis potest dicere, min^o debet de se credere: Mundum est cor meum, purus sum à peccato. Ideo orabat Ps 5. Cor mundum creauit me Deus.*

2. *Eccl. 9. Sunt iusti & sapientes, & opera eorum in manu Dei. Et tamen nescit homo; vtrum odio, vel amore dignus sit: sed omnia in futurum seruantur incerta.*

3. *Eccl. 5. De propitiato peccato nolite esse sine metu; neque adicias peccatum super peccatum, & ne dicas: Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miserabitur. De his in Lutero caluin. parte 4. q. 66.*

4. *Iob. 9. Non reprehendit me, cor meum in vita mea. &c. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea. Et tamen, Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti.*

5. *Dauid Ps. 18. Delicta quis intelligit? Ab oculis munda me, & ab alienis parce seruo tuo.*

6. *Paulus 1. Cor. 4. Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum, Vbi horum certitudo iustificationis?*

7. *Quid, quod passim Scripturæ Vel Conditiones requirant ad iustificationem: Deut. 4. 2. Paral. 6. Isa. 1. Ioan. 13. Vos amici eritis, si feceritis, quæ ego precipio*

vobis. Luc. 13. Nisi penitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Act. 8. Si credis in toto corde, licet.

2. *Vel Scripturæ indicant incertum esse, an, qui penitet, consequatur remissionem. Vt Dan. 4. Forſan ignoscat Deus delictis tuis. Ioel. 2. Conuertimini ad me in toto corde. &c. Quis scit, si conuertatur, & ignoscat Deus. Idem Ionæ 3. Act. 8. Penitentiam age ab hac nequitia tua, & roga Deum si forte remittat tibi.*

3. *Vel Scripturæ admonent, ne simus inuicem securi quasi certi de adeptâ iustitia. Vnde Prou. 28. Beatus homo, qui semper est pauidus. 2. Cor. 10. Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat: at habens certitudinem fidei de sua iustitia posset se verè commendare. Verum secus Phil. 2. Cum metu & tremore salutem operamini. 1. Pet. 1. In timore, in obuius vestri tempore cõuersamini. 2. Pet. 1. Satagite, ut per bona opera certam vestram vocatiõnem & electiõnem factatis, id est, iustificationem, Rom. 8. Nam quos vocauit, & iustificauit. Quod si iustificationis certitudo ex bonis operibus pendet; nõ igitur ex sola fide. At certa, illorum certitudo est coniecturali.*

QVÆSTIO XXXVI.

An certitudine si lei homo certus esse possit, ac debeat, se esse Prædestinatum.

LVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ affirmant adeo, vt negent esse fidelem, qui id non credat, perinde vt credit Christum esse, & Deum esse.

CHRISTVS. I. Ego verò docui, salutem ex conditione operum dependere. Mat. 5. *Nisi abundauerit iustitia vestra plus,*

plus, quam Phariseorum, non intrabitis in regnum caelorum. Mat. 19. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Rom. 8. Quod Si filij & haeredes: si tamen compatimur. 2. Tim. 2. Si commorui sumus: & conuiuemus &c. Nō coronabitur, Nisi qui legitime certauerit.

H. Paulus mysterium Prædestinationis refert inter arcanissima: Rom. 11. O altitudo diuitiarum sapientiae & scientiae Dei, quam incomprehensibilia sunt iudicia Deus, & inuestigabiles viae eius? Et Quis nouit sensum Domini, aut quis Consiliarius eius fuit?

III. Apostoli docent fideles ad timorem. Rom. 11. Fide stas; noli alium sapere: sed time. 1. Cor. 10. Qui stat, videat ne cadat. Phil. 2. Cum timore & tremore salutem vestram operamini. Apoc. 3. Tene quod habes, ne alius forte accipiat coronam tuam.

IV. Docui in parabola seminis, Lu. 8. multos ad tempus credere, & in tempore tentationis recedere. 1. Tim. 4. Discedent quidam à fide. Ibid. c. 4. Quidam errauerunt à fide. Instantias haereticorum dilutas repete ex *Luthero. cal. p. 4. quest. 67.* Quare tamen si fidem habens certus est de sua iustitia; cum sola fides non iustificet. Nec certus est de perseverantia; cum fides amitti possit: Nec certus de prædestinatione; cum fides communis sit reprobis & prædestinatis.

QVÆSTIO XXXVII.

Fides & Iustitia an sint propria solorum electorum, amittique possint?

LVII. ANTICHRISTIANISMVS.

Lutherani plerique volunt, & bene Electos posse labi: At tamen fieri posse negant. Martyr & Kemnitius, quin ante vitæ finem respiciant. &c. Vide *Luthero. cal. p. 4. q. 68.*

CALVINIANI, Esse propriam asserunt; amittique posse negant: Et ideo dirè ab Lutheranis impugnantur.

CHRISTVS. At Ego docui esse multos, Luc. 8. qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Hisce perseverantia deest: non fidei semen, quod cum gaudio susceperant.

2. Dixi, Ioan. 15. Omnem palmitem in me, ergo viuente in fide & iustitia, sed non ferentem fructum, tollet eum. At palmites nascuntur è vite, non inseruntur: sic fideles in Christo renati, sunt viui; infrugiferi arefcunt: ideo colligent eos & in igne mittunt. 3. Dixi, Mat. 24. Quoniam abundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseverauerit vsque in finem, hic saluus erit: at frige facti nō perseverabūt.

4. Quocirca, Ezech. 18. Cum auerteris se iustus à iustitia sua, & fecerit iniquitatem morietur in illo. Ideo 1. Cor. 9. Castigo corpus meum. &c. ne forte, cum alijs predicauerim, ipse reprobus efficiar. Hoc non metuunt presumptuosi Calvinistæ. Idcirco, Gal. 5. Euacuati estis, qui in Lege iustificamini, in fœdere Abrahamæ, à gratia excidistis, quam in baptismo accepistis. 5. Atq; ita 1. Tim. 1. Quidam circa fidem naufragarunt. Et. c. 4. In nouissimis diebus discedent quidam à fide. Et iam, c. 6. Quidam errauerunt à fide. Et verò Heb. 6. Voluntarie peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro pecc. &c. Quia Impossibile est, i. difficile in mō, eos, qui prolapsi sunt, renouari ad pœn. 6. Sese tamen renouarunt prolapsi Adam, Dauid, Petrus, &c. Non renouati sunt lapsi prius Lucifer, Saul, Salomon, Simon Magus, Iudas. Itaque tū reprobi fidem iustitiamque recepisse possunt, & tamen perdere; tum electi receptam perdere, perditamque recuperare valent.

QVÆSTIO XXXVIII.

An homo post iustificationem maneat peccator? Sintque iusti omnes pares?

LVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ affirmant post iustificationem homines manere peccatores, manentibus peccatis in eis, licet tectis per imputatiuam iustitiam.

CHRISTVS. At ego inquam, Mat. 23. tales esse *similes sepulcris dealbatis, quæ intus plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia.* Similes Virginibus fatuis oleo iustitiæ carentibus, Mat. 25. Similes lupis rapacibus intus; foris licet in vestimentis ouium veniant. Mat. 7.

2. Aliter de me Vas meum electionis Rom. 8. *Prædestinavit nos conformes fieri imaginis Filij sui: ut si ipse Primogenitus in multis fratribus.* Istis verò quid difformis: Aliter Psaltes 50. *Asperges me, & mundabor: &c. Cor mundum crea in me Deus.* Sic, 1. Cor. 6. *Abluti estis, sanctificati estis, iustificati estis.* Sic, Eph. 1. *elegit vos, ut essetis sancti & immaculati in conspectu Dei.*

LIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI Iouinianissantes affirmant iustos inter se pares esse. Vide in *Luthero cal par. 4. q. 69. Et in Genial. p. 4. q. 15.*

CHRISTVS. At si verum, quod, Mat. 11. *Non surrexit maior Ioanne Baptistæ iam ceteros ei impares fuisse necesse est: Ut & Centurioni, De quo Mat. 8. non inueni tantam fidem in Israel.* Clare Luc. 7. *Remittitur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui minus dimittitur, minus diligit,*

Inde, Mat. 13. *Terra alia efferebat fructum tricesimum, sexagesimum, aliaque centesimum.*

2. Pariter & in *domo patris mei mansiones multe sunt: Ioan. 14. Quia 1. Cor. 15. Alia claritas solis, alia lune. &c. & stella differet à stella. &c.* Ita & iusti cum in terris, tum & in cælis. Plura in *Luthero-caluinista.*

LX. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERO-CALVINIANI negant iustos crescere in iustitia; ideoque pares esse; licet in virtutibus fide, sp., caritate crescant.

CHRISTVS. Ego docui *Caritatem* auge scire; ut *Ioan. 17. Dilige me & plures:* Ioan. 15. *Maiorem dilectionem enim enim habet, ut animam suam ponat, vis pro amica suis.* Huius consonant passim *Apostoli.* *Iustitia est ipsa caritas: ut docui Mat. 23. Nisi abundauerit iustitia vestra plus, &c.* id est, caritas: nam Scribas arguebam, quod diligenter solum diligentes se; at ego iusti quoque inimicos diligere, eisque heri bene. Sic, 2. Cor. 9. *Deus auget in remota si uigum iustitiæ vestrae uobis inhaerentis; non meæ Christi, quæ exaugere nequit.* Itaque *Prou. 4. Iustorum semita quasi lux splendens præcedit, & crescit usque ad perfectum diem.* Proinde *Apoc. 17. Qui iustus est, iustificetur adhuc; & qui sanctus est, sanctificetur adhuc.*

QVÆSTIO XXXIX.

An Discrimen Legis & Euangelij probet Operum bonorum necessitatem?

LXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LYTHERANI, CALVINIANI, cæceterique *Sectarii* volunt posse hominem saluari, et

ri, etsi nulla opera bona operetur, aut Dei mandata seruet. Quidam eorum volunt necessitatem Præsentia; at non Efficientia. Plerique triplex discrimen legis & Euangelij fingunt, vt opera bona eliminent.

1. Vetus Test. esse legem operum: Nouum esse lætum duntaxat Nuncium; proinde nec Christum esse Legislatorem: Præceptaque Noui Test. pertinere ad Vetus.

2. Legem esse cum conditione operum: Euangelium verò gratuitum cum promissionibus absolutis, non conditionatis operum.

3. Legem terrere, minari; Euangelium consolari solum. Vide *Luthero-cal. par. 4. quest. 71. 72.*

CHRISTVS. Narrauerunt mihi iniquas fabulationes.

I. LEGES propriè pertinent ad Euangelium; iuxta prophetias, Isa. 2. *De Sion exibit Lex.* Leu. 33. *Ego dicor Iudex, Legisfer, Dominus.*

2. Deinde, Ego *Mat. 5.* Legem Moysis confirmaui, explicauit, perfecit: *Nisi abundauerit in iustitia vestra plus.* &c. Ideo dixi ibid. *Ego autem dico vobis, vt Legisfer. Non veni soluere legem; sed adimplere.* Idcirco, *Mat. 7.* *Eram docens sicut potestatem habens; non sicut Scriba,* ex sola scientia; sed ex Autoritatis excellentia. Quin ita conclusi: *Si quis ergo sulerit vnum de mandatis istis minimis, Moralibus sc. & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno celorum.*

II. MINAE item pertinent ad Euangelium.

I. Ipse enim talia: *Mat. 5.* *Qui dixerit fratri suo fatues, reus erit gehennæ ignis.* *Mat. 7.* *Omnis arbor que non facit fructum boni, excidetur, & in ignem mittetur.* Similium plena omnia.

FIN GVNT quidam ista ad vetus Test. referenda.

AT ita plerique sermones mei spectarent eodem, & Noui Test. pars potior foret Vetus. Idem de Apostolicis scriptis, dictisque statuendum esset. Id quod est Lucem appellare tenebras. Euangelium tamen, licet terreat, lætum nuncium dicitur ob nunciatum saluatorem, remissionem peccatorum, cælum referatum, Sp. sanctum missum, qui est caritatis & timoris, sed filialis ac casti.

III. PROMISSIONES Euangelij sunt CONDITIONALES. Vnde dixi, *Nisi abundauerit.* &c. *Mat. 9.* *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.* Vide hic *Luthero-cal. p. 4. q. 72.* *Luc. 10.* *Domine; quid faciendo vitam æternam possidebo?* &c. *Hoc fac, & viues.* Hæc conditionata promissio est; non absoluta; non ironica; vt fingunt. Plena talium conditionum scriptura est. *Mat. vlt.* *Qui crediderit, salu⁹ erit.* Nec pluribus opus in re liquida.

QVÆSTIO XL.

An Libertas Christiana probet operum bonorum necessitatem ad salutem?

LXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI iuxta contendunt Christianos esse exleges; opera bona esse fructus & signa fidei; tamen indifferentia esse oportere, vt nec præcepta, Nec prohibita; quæque nec damnare, nec iustificare valeant; si eque facienda, vt quæ sint à Deo acceptanda; non vt examinanda; &c. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 74.*

CHRISTVS. I. At iam liquet Me verum Legislatorem; prædictum, & esse; & Euan-

Euangelium propriè legem.

2. Deinde vere præcepta fanciui, *Ioan. 3. de baptismo: Ioan. 6. de Eucharistia. Mat. 5. de Cõiugio & repudio. De quo 1. Cor. 7. Præcipio non ego, sed Dominus. De præcepto dilectionis, Mat. 22.*

3. Legem Moralem Moyſis comprobauit, *Mat. 5. 6. 7. 19. Mar. 10. Luc. 18. ad probans Decalogum. Et non eam per Euangelium abrogauit. Nam Matth. 5. Non ueni soluere legem, sed adimplere Moralem.*

4. Idcirco uenturus sum Iudex; ut reddam unicuique iuxta opera eius. *Mat. 24. Act. 10. 17. Rom. 2. 4. &c.*

II. VERA LIBERTAS CHRISTIANA est in tribus.

I. Libertas à peccato & morte: Ideo *Ioan. 8. Si uos Filii liberi estis, uerè liberi eritis. Qui autem facit peccatum, seruus est peccati. Ita & Rom. 6. & 7. Quod si permaneret peccatum in homine iustificato, sed non imputatum, non esset uerè liberatus; nec ego uerè essem Redemptor.*

II. Libertas à iugo ceremonialium & iudicialium. *Act. 15. Quid tentatis imponere iugum. &c. Gal. 4. Quomodo reuertimini ad infirma & egena elementa? &c. Gal. 5. State, & nolite iterum iugo seruitutis contineri. Heb. 7. Translato enim Sacerdotio, necesse est, ut & Legis translatio fiat.*

III. Libertas à dominio Legis naturalis, id est, à seruili timore. *Quia Rom. 6. Non estis sub lege, sed sub gratia. 2. Cor. 3. Vbi spiritus Domini, ibi libertas. Gal. 5. Si spiritu ducimini, non estis sub lege. 1. Tim. 1. Iusto non est posita lex, sed iniustus & non subditus. Aug. in Ps. 1. Aliud est esse hominem sub lege, aliud esse in lege. Illud serui, hoc liberi est, qui agit, non agitur. Cum igitur promissio uitæ sit conditionalis, pla-*

ne conditionem obseruari necesse est, Atque ita seruire Deo, est in libertate Christiana regnare.

QVÆSTIO XLI.

An necessitas operum ad salutem doceatur ex Nouo Testamento?

LXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI perinde ac CALVINIANI solam Præsentiam necessitatem affirmant, id est, necessaria esse, ut fides sit uia, uera & fructuosa: Fidem uero solam habere relationem, ad salutem, non opera, quasi hæc essent merita, causa; conditiones.

CHRISTVS. 1. At ego uenturus Iudex ex Dei gratuita misericordia, per mea Merita, Electis suæ beatificationis causam quadantenus sum ita pronunciaturus, *Mat. 25. Venite benedicti Patris mei, possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Cur? & surui enim, & ad dñm mihi manducare.*

2. His consonant Apostoli mei, *Heb. 10. Patientia uobis necessaria est; Cur? & uoluntatem Dei, reportetis promissionem. 1. Tim. 2. Mulier, &c. saluabitur per filiorum generationem; si permanserit in fide: Sola? Non, sed & dilectione, & iustificatione cum sobrietate. Phil. 2. Cum metu & tremore salutem uestram operamini. 2. Cor. 7. Tristitia, que secundum Deum est, penitentiam ad salutem stabilem operatur. Rom. 8. Si spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis. 2. Cor. 4. Id quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostre, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. Rom. 8. Existimo enim quia non sunt condigne pæssiones huius temp-*

temporis ad futuram gloriam. Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem.* Nimirum ipse dixi, Matth. 10. *Qui me confessus fuerit, confitebor ego eum coram Patre meo.* Iacob. 1. *Qui perspexerit in lege perfectam libertatis & permanserit in ea, non Auditor obliuiofactus, sed factor operis, hic beatus in FACTO suo erit.* Iac. 2. *Quid prodest, si fidem quis dicat se habere; opera autem non habeat; nunquid poterit fides saluare eum?*

3. Atque ad istam de operum ad salutem necessitate veritatem Euangelicam & Apostolicam accessit eiusdem continuata Traditio,

QVÆSTIO XLII.

An Lex Diuina sit possibilis obseruatu?

LXIII ANTICHRISTIANISMVS.

LVIHERANI æque ac CALVINIANI adeo negant impletu possibilem; ut iustorum quoque opera reprobationem mereri comminiscantur. Vide *Luthero-cal. p. 4. q. 76.*

CHRISTVS. I. At sapius docet Scriptura, quod 1. Ioan. 5. *Mandata eius graua non sunt.* Et ego, Mat. 11. *Iugum meum suauis est, & onus meum leue.* Quò possibile magis.

Neque ideo suauis, & non graue; ut No- uatores fingunt, quòd renatis non imputetur præuicatio; ut quos liberarim a maledicto legis; *Gal. 3.* Et nihil eis sit damnationis, qui sunt in Christo; *Rom. 8.* Non, inquam ideo: Quia illa Non imputatio Vel tollit Obligationem legis; tunc facit ut lex sit non lex; sicq; fallum esset hoc, lex mea est iugum suauis: Vel tollit reatum ex præuicacione con-

tractum, quem contrahi permittit ut seruatu impossibilis; tunc esset iugum durissimum. At contra docuit *Ezech. 36.* *Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam, ut in præceptis meis ambuletis:* Et si ego fideles liceraui a maledicto legis im- portabilis antè, nunc facilis facta.

II. Docui Ioan. 14. *Qui diligit me, sermonem meum seruabit.* Rom. 13. *Qui diligit proximum, legem impleuit.* Nam, *Gal. 5.* *Omnis lex in vno sermone impletur; Diliges proximum tuum.* &c. At omnes debent, & possunt diligere proximum: ergo & legem obseruare. Vnde Ioan. 3. *In hoc cognoscent omnes, quòd discipuli mei estis; si dilectionem habueritis ad inuicem.* Quin imò *Ioan. 15.* *Vos amici mei eritis si feceritis, quia ego præcipio vobis; Sin' amici non eritis.*

DICENT, dilectionem hic esse inchoatam solum; non perfectam; ideo non diligi sicut oportet.

Verum est, Nihil hinc absolutè perfectum est; est tamen secundum quid perfecta dilectio, eaque possibilis ad sufficientiam legis. Vnde datur hinc perfectio aliqua: Ideo *Matth. 5.* *Estote perfecti.* *Mar. 19.* *Si vis perfectus esse.* *Phil. 3.* *Quicumque perfecti sumus.* Itaque 1. *Ioan. 5.* *Qui seruat verbum eius, vere in hoc caritas Dei perfecta est.* Quare, *Gen. 17.* *Ambula coram me, & esto perfectus.*

III. Quidam seruarunt mādāta; præsertim illud, *Diliges:* & hoc, *Non concupisces.* Vt *Dauid Psa. 118.* *In toto corde meo exquisiui te.* 3. *Reg. 14.* *Dauid custodiuit mandata mea & secutus est me in toto corde suo, faciēs, quòd placitum esset.* *Act. 13.* *Vir secundum cor meum, qui omnes meas voluntates faciet.*

S

Et

Et vero ego de Apostolis sum Patri restatus: Ioan. 17. *Sermonem meum serua- uerunt. Et de Zacharia & coniuge, Luc. 1. Erant iusti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & iustificationibus, sine querela. Illud, Non concupisces: Voluntati præcipitur; non Sensui, utpote legis incapaci. Vnde Rom. 7. Si quod nolo facio, concupisco sci. inuitus iam non ego operor illud voluntate.*

QVÆSTIO XLIII.

An opera iustorum bona, sint peccata: & nihil iustificent?

LXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ esse peccata asse- runt præfractè,

CHRISTVS. At opera iusta esse iniusta nego.

1. Quia Mat. 6. *Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit: Luc. 11. Et sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Oculi intentio est, corpus lucidum est opus bonum. Proinde Mat. 5. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.*

2. Iob. 1. *in Omnibus his non peccauit labijs suis: vir simplex & rectus, & recedens à malo. Pl. 7. Iudica me Domine secundum iustitiam meam. &c. 1. Cor. 3. Si cuius opus manserit, quod super edificauit: mercedem accipiet. Si cuius opus arserit: detrimendum patietur. En operum differentiam.*

3. Iacob. 3. *In multis offendimus omnes: At si omnia opera iustorum sint peccata, iam in omnibus offenderetur. Vnde Iac. 2. Si legem perficitis regalem: Diliges proximum, &c. benefacis.*

4. Quoties ego, vetusq; Scriptura de- terremus homines ne peccent? Suade- mus tibi bona operentur? Et opera bona essent peccata mala?

5. Demum opera dixi absolutè bona, Mat. 5. *Videant opera vestra bona. 1. Tim. 6. Diuitibus præcipe non superbe sapere, diuites fieri in operibus bonis. Tit. 3. Curent operibus bonis præesse, qui credunt Deo.*

LXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ negant opera bo- na iustificare amplius.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 14. *Qui diligit me, quod nemo potest, nisi iustificatione prima iustificatus, sermone meum seruabit, ad iustificationem secundam ampliolem, & Pater meus diliget eum.*

2. Sic è contra, Apoc. vlt. *Qui sordidus est, sordescat adhuc: & qui iustus est, iustificetur adhuc. Sic Deus, 2. Cor. 9. multiplicabit semen, & auget incrementa frugum iustitie vestrae. 2. Cor. 7. Emendemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus, perficientes sanctificationem in timore Domini.*

3. Rom. 6. *Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniquitati ad iniquitatem: sic exhibete ea seruire iustitie in sanctificatione, non vltiore.*

4. Denique Et ct. 18. *Non impediaris orare semper, & ne uerearis usque ad mortem iustificari.*

QVÆSTIO XLIV.

An opera iustorum sint eterna vita meritoria?

LXVI. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINIANI pernegant in meo Luthero-cal. p. 4. q. 81.

CHRI-

CHRISTVS. Afirmant Scripturæ:

1. Quæ vitam æternam appellant mercedem. Mat. 5. *Merces vestra copiosa est in cælis. Quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Mat. 20. *Voca operarios, & redde illis mercedem;* illam, quæ debetur operibus, non solum promissioni; quia huius impletæ conditio est opus. Nec ideo datur filijs, quia filij sunt; sed operibus quoque ipsis Infantibus datur iure hæreditatis; at adultis etiam iure mercedis.

2. Datur merces in mensura. Mat. 16. *Reddet unicuique secundum opera sua.* Lu. 6. *Eadem mensurâ, qua mensi fueritis, remetietur vobis.* 1. Cor. 3. *Vnusquisque mercedem recipiet secundum laborem suum:* Nec solum præmium, sed ipsam vitam æternam his, qui per patientiam boni operis querunt gloriam & incorruptionem. Nam addit, *Qui seminât in spiritu, de spiritu metet vitam æternam.* Et verò præter hanc quid isthic est præmij? Neque vita æterna datur fidei soli, & operibus ceu fidei signis ac fructibus, ut fingitur; quia malè tunc diceret Scriptura *secundum opera sua.*

3. Ratio, cur detur æterna vita sunt opera. Ut Mat. 25. *Venite, possidete paratû vobis regnum.* Esuriui ENIM; & dedistis mihi &c. Apoc. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna trib. &c. IDEO sunt ante Thronum Dei.* Ob opera datur; non ob prædestinationem eorum ad vitam. Sicut promissit Deus Abraham multiplicationem seminis; at eam voluit ipsum promereri operibus: Isaacum voluit precibus impetrare filios.

4. Scripturæ docent, præmium operibus reddi ex iustitia. 2. Thef. 2. *Iustum est apud Deum retribuere tribulationem his, qui vos tribulant; & vobis, qui tribulamini, re-*

quiem nobiscum. 2. Tim. 4. *Reposita est mihi corona IUSTITIÆ.* &c. Heb. 6. *Non est iniustus Deus, ut obliuiscatur operis vestri.* 1. Cor. 9. *Vnus accipit brauium.* Plura vide in Lutbero-cal. p. 4. q. 81.

QVÆSTIO XLV

Num quæ fiducia sit in meritis collocandis sitque fas eorum intuitu, operari?

LXVII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Nulla in meritis ponenda fiducia est.

CHRISTVS. Præcipua in Deo; aliqua in meritis spes proprijs est. Nam Tob. 4. *Fiducia magna erit coram Deo elemosyna omnibus facientibus eam.* Job. 11. *Si non manserit in tabernaculo suo iniustitia, tunc habebis fiduciam proposita spe.* 1. Tim. 3. *Qui bene ministraverit, gradum bonum acquirat, & multam fiduciam.* &c. 1. Ioan. 3. *Si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum.* Vide plura in Luthero-cal. p. 4. q. 82.

LXVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINISTÆ. Nefas est, mercedis intuitu operari bene.

CHRISTVS. Fas est; sed nec tantum, nec præcipuè primæ sint Deo.

1. Sic monui, Mat. 4. *Pœnitentiam agite, appropinquat ENIM regnum cælorum.* Sic & Baptista Mat. 3.

2. Sic iussi, Mat. 6. *Primum querite regnû Dei.* Lu. 16. *Facite vobis amicos. &c. ut recipiant vos in æterna tabernacula.*

3. Sic exempla docent: Dauidis, Pla. 118. *Inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes PROPTER retributionem.* Eccl. 18. *Ne verearis usque ad mortem iustificari; Quoniã merces Dei manet in æternum.*

S 2

4. Sic

4. Sic monent Apostoli. i. Cor. 9. *Sic eurrise, ut comprehendatis.* Col. 3. *Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non hominibus: scientes, quod à Domino accipietis retributionem.*

Iustificandi vim quoque: nam, Luc. 18. *Publicanus oratione facta descendit iustificatus.*

QVÆSTIO XLVI.

An oratio sit necessaria & utilis, vtz Pater, Hora, Cantus?

LXIX. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANVS Monhemius solus ait, Deum id petentibus dare, quod vltro daturus erat.

LUTHERO-CALVINISTÆ negant orationē esse Satisfactoriam, aut Meritoriam; Impetratoriam esse cōcedunt, sed non remissionis peccatorum, & iustificationis.

CHRISTVS. At ego dico, Luc. 18. *OPORTE ET semper orare, & nunquam desicere.* Hęc necessitas est. Mar. 3. *Videte, vigilate, & orate.* Mar. 14. *Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem.* Ideo docui orare, Mat. 5. *Pater noster, qui. &c.*

2. Sic necesse est ad rectē viuendum: Nam Ioan. 15. *Sine me nihil potestis.* Omni no Deus dixit, *ut disperderet eos: si non Moyses electus eius steteret in confractione eius.* Pl. 105. Deinde Mat. 17. *Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi in oratione & ieiunio.* Quō Augustini vox verior est, term. 1. de S. Steph. *Si S. Stephanus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Ita Isaac sciebat suam seminis futuram benedictionem, Gen. 25. & tamen orabat pro Rebecca fecunditate. Helias, 3. Reg. 18. orabat pro pluuia, quam præciebat. Tobias, c. 6. Saram futuram suam sciebat; orabat tamen vt à dæmonio seruarietur.

Quæ singula docent orationis & Necessitatem, & Utilitatem, & Meritum;

LXX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINIANI quidam Orationis Dominicæ petitiones esse volunt duntaxat sex, duas vltimas in vnam contrahentes. In quinta verò petitisolum panem corporalem.

CHRISTVS. Istud Nouare est: verè primi expositores. Orationis meæ septenas docuere petitiones. Aug. Ansel. &c. Alij exponunt eam, de numero nō solliciti. Et ipse apud Matthæum octo, apud Lucam quatuor tradidi beatitudines: Sic alios & alio tempore docui orare apud Matthæum & alios apud Lucam.

LXXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO CALVINISTÆ septem Horas canonicas è medio tollunt, & infectantur.

CHRISTVS. At ego, *quotidie docens in templo,* Horarum apud Iudæos vsum; inde ab Dauide institutore obseruatum, nunquam coargui: Neque Dauidem perstrinxi, Horarias suas preces sæpius in Psalmis commemorantem. Vide meum *Luthero cal. p. 4. quæst. 86.*

2. Esdras, Daniel cæterique earum obseruatores meritā in scripturis ferunt laudem.

3. Eisdem quoque Apostoli mei sanctè sunt imitati. *Act. 23.*

4. Et verò sancta est in Horarum cultu ratio & intentio.

DE Cantu Horarum. Officiorumque Diuinorum, par ratio est, iustitia, & laus.

2. Ha-

2. Haberque exempla Angelorum,
 Davidis.
 3. Turbæ accinentis mihi *Osanna*.
 4. Meum dicentis hymnum Cœna
 facta.
 5. Et Præceptum Apostolicum, *Col.*
 3. cum S. Traditione Ecclesiæ.

QVÆSTIO XLVII.

*Ieiunium an qua secum trahat culpanda ac
 reformanda?*

LXXII. ANTICHRISTIANISMVS.

LVTHERO-CALVINISTÆ negant rem-
 pus cœnæ statum obseruandum esse.

II. Ab vilo nos cibo posse inquinari ad pec-
 caum.

III. Delectum igitur ciborum negant cole-
 randum.

IV. Eoque minus lege diuina, vel in genere
 præceptum esse.

V. Ecclesiastica autem lege id iniungi con-
 scientiis posse pernegant.

VI. Aut Dei esse cultum meritorium seu sa-
 tisfactorium. Vide *Luthero-c. p. 4. qq. 88. 89. 90.
 91. 92. 93.*

CHRISTVS. I. Statum soluendi
 ieiunij tempus rite ab Ecclesia est indi-
 ctum; cum exemplo sit ei Judaica Eccle-
 siæ ieiunium, non solui nisi vespero fero
 consuetum. *Dein* Natura ipsa rerum sua-
 rum ortus, occasusque obseruat statis
 temporibus recurrentes: sic & animalia
 cœli, terrarum, vndarumque: *fecit* nam-
 que *Deus omnia in numero, pondere & men-
 sura.*

Quò rectius Ecclesia: *Matth. 18*
quam qui non audierit, sit tibi sicut ethi-
opi.

II. Dixi: *Luc. 11. Ecce, omnia munda sunt
 vobis.*

2. Et Petro immunditiam animal-
 um excusanti; *Act. 11. Quod Deus puriffi-
 cavit, tu commune ne dixeris.* Adcò, *Tir. 1.
 Omnia munda mundis.*

3. *Mat. 7. Sic & vos imprudentes istis?
 Non intelligitis; quia omne extrinsecus in-
 troiens in hominem, non potest eum coinqui-
 nare: quia non intrat in cor eius.* Sic & *Mat.
 15.*

III. Ciborū delectus ita temporarij
 ieiunij ritui ac instituto est necessarius;
 sicut omni tēpore vitæ ac victus Tōpe-
 rantia. Id celebrati per Scripturam re-
 iunatores sat testantur vt *Daniel, c. 10.*
Baptista, Mat. 3. Timotheus in 1. c. 5. Ne-
 que vsquam Scriptura dicit eos, qui iei-
 unarunt, denique carnes comedisse.

IV. Lege diuina ipse præcepti iei-
 unium in genere & vniuersè:

1. *Mat. 6. Cùm ieiunas, unge caput.* Mo-
 dum ieiunandi trado sic, vt præcepti ne-
 cessitatem præsuppositam voluerim
 subaudiri.

2. Isto, *Mat. 9. Cùm auferetur ab eis spon-
 sus, TVNC IEIUNABVNT,* & prædixi
 futurum; & Præcepti vt legislator.

3. Quò rectius & constantius vnanimis
 omnium S. Patrum huc conuenit con-
 sensus.

4. Veteris Test. præceptum, ex natu-
 ræ acceptum Curia, in vsum inuasit
 communem; vt exemplorum & multi-
 tudo, & magnitudo, & certitudo id dis-
 putari non sinat.

V. Ecclesiæ lex sacri ieiunij, ad tem-
 pus definiti, cum ciborum delectu, obl-
 gat in conscientia; pro iure omnis iustæ
 legis.

1. Hinc Apostolicum Conc. *Act. 1.* iuste interdixit usum sanguinis & suffocati idque ad tempus; eò quod Iudæi ab his abhorrebant, Gentes sunt iussi ab ijs abstinerere; quò facilius coalescerent fideles. *Ida.* verum erat præceptum: nam *idco, Act. 15. Paulus perambulabat Syriam & Ciliciam, præcipiens custodire præcepta Apostolorum & Seniorum.* Istud secuta & imitata sunt Concilia complura, quorum in media congregatione ego fui.

2. *Ionadab, Jer. 35.* licite posteris vini potum interdixit. *Hestera, c. 9.* cum *Marchæo,* cunctis Iudæis ieiunium solenne imposuerunt; idemque gens ea perpetuum iussit. *Zach. 4.* Magistratus constituit ieiunia quarti, quinti, septimi, decimique mensis; quæ ante nunquam fuerant. Velle autem ista *Titusiano Chylas* arguere, nimium hagiomachia scelere non caret.

VI. Utilitas ieiunij est tam multiplex, quam efficax. I. Carnem subigit spiritui domitam. Hinc, *1. Cor. 9. Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo,* scilicet ieiunio, ait *Chryl. Ambr. &c.*

II. Animam disponit ad orationem: Ita *Moyles, Exo. 34.* se ad Colloquium cum Deo parabat. *Helias, 3. Reg. 19.* ut Deum videret in *Horeb:* *Daniel* ut reuelationes acciperet.

III. Præstat gratum Deo *CVLTVM,* quatenus ad eius honorem suscipitur ex obedientia Ecclesiæ. Inde laudauit *S. Ananiam, Luc. 2.* quæ coluit Deum ieiunijs & orationibus, *κατεύχετο;* idque voluntariè, non ex præcepto.

IV. Satisfacit Deo. *1. Reg. 7.* Israelitæ ieiunijs à placato Numine etiam *Viduarum* contra hostes abstulerunt. *Achab, 3. Reg. 21.* irâ Dei ex occiso *Naboth* fregit, vicitque ieiunio. Item Iudæi, *Essther 4. Iudith, 4. Niniuitæ, I. el. 2.*

V. Meretur beneficia Dei. *1. Sic, 1. Reg. 1. Anna h. luna,* ait Hieronymus, inane cibo ventrem filij meruit implere. *Dauid, 2. Reg. 12.* agro filio studuit vitam impetrare.

Sara, Tob. 3. demonio liberatur. *Eccl. Mat. 17.* Est genus demoniorum, quod non exiit, nisi ieiunio & oratione. 2. Quare, *Mat. 6. Cum ieiunas, unge caput tuum, & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans. Et Puer tuus, qui videt in absconditis, REDDET TIBI.* E contra ibid. Exterminant hypocritæ facies suas, ut pareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, qui receperunt mercedem suam. Quæ merces primariò quidem est donum; quia ex Dei gratia fit ieiunium; at secundariò est quoque debitum: ob promissionem.

ANTICHRISTI QVADRIPERTITI LVTHE- RO. CALVINIANI

F I N I S.

Sit Lauus TRINVNO, & Diuis: Fructusq; Labori.
Gloria sit CHRISTO: Confusioq; Antagonista.

GENEA

RVM,
tur ex
S. An
& o-
tariè,

melitz
Vidto
chab,
n fre-
Eßha

i. Reg
i, ina
mpie-
ni vi

r. Et,
a est
uare,
m, &
us u-
diti,
ermit-
n hi-
uare
es pu
& Dei
d est
n.

EA-

